

Bryssel 2.3.2016
COM(2016) 107 final

2016/0060 (CNS)

Ehdotus

NEUVOSTON ASETUS

tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta laista sekä päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

1.1. Yleistä

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 67 artiklan 1 kohdassa todetaan, että unioni muodostaa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen, jolla kunnioitetaan perusoikeuksia sekä jäsenvaltioiden erilaisia oikeusjärjestelmiä ja -perinteitä. Saman artiklan 4 kohdan mukaan unioni helpottaa oikeussuojan saatavuutta muun muassa soveltamalla yksityisoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioistuinten päätösten ja muiden päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta. Sopimuksen 81 artiklassa mainitaan erikseen toimenpiteet, joilla pyritään varmistamaan ”jäsenvaltioiden tuomioistuinten päätösten ja muiden päätösten vastavuoroisen tunnustaminen ja täytäntöönpano” sekä ”lainvalintaa ja tuomioistuimen toimivaltaa koskevien jäsenvaltioiden sääntöjen yhteensopivuus”. Tältä pohjalta on jo annettu useita säädöksiä, muun muassa 27 päivänä marraskuuta 2003 annettu asetus (EY) N:o 2201/2003 tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta. Yhdessäkään niistä ei kuitenkaan säädetä rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudellisista vaikutuksista.

Neuvoston 30. marraskuuta 2000 hyväksymässä toimenpideohjelmissä, joka koski tuomioiden vastavuoroista tunnustamista siviili- ja kauppaoikeuden alalla¹, esitettiin säädöksen antamista tuomioistuimen toimivallasta, vastavuoroisesta tunnustamisesta ja päätösten täytäntöönpanosta asioissa, jotka koskevat ”aviovarallisuussuhteiden purkamista ja avoparien eron omistusoikeudellisia seurauksia”. Marraskuun 4. ja 5. päivänä 2004 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi Haagin ohjelman², jonka yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi vahvistettiin vastavuoroisen tunnustamisen ohjelman täytäntöönpano. Haagin ohjelmassa kehoitettiin komissiota laatimaan vihreä kirja ”aviovarallisuussuhteisiin sovellettavan lainsäädännön määräytymisestä, mukaan luettuna kysymys tuomioistuimen toimivallasta ja vastavuoroisesta tunnustamisesta”. Ohjelmassa korostettiin, että asiassa olisi tarpeen antaa säädös vuoteen 2011 mennessä.

Eurooppa-neuvosto hyväksyi 11. joulukuuta 2009 Tukholman ohjelman. Myös siinä esitetään vastavuoroisen tunnustamisen laajentamista koskemaan aviovarallisuussuhteita ja avoparien eron varallisuusosoikeudellisia seurauksia.

Katsaus Euroopan unionin kansalaisuuteen vuonna 2010: Komissio hyväksyi 27. lokakuuta 2010 asiakirjan ”Katsaus Euroopan unionin kansalaisuuteen vuonna 2010 – Unionin kansalaisoikeuksien esteiden poistaminen”³. Katsauksessa mainitaan kansainvälisten pariin omistusoikeuksiin liittyvä epävarmuus, joka on suurimpia esteitä Euroopan unionin kansalaisten mahdollisuuksille käyttää EU:n heille myöntämiä oikeuksia oman jäsenvaltionsa ulkopuolella. Sen vuoksi komissio totesi katsauksessa ehdottavansa vuoden 2011 aikana säädöstä, jonka avulla helpotetaan sen selvittämistä, millä tuomioistuimella on toimivalta käsitellä kansainvälisen parin (aviopuolisoiden tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolten) omistusoikeuksia ja mitä lakia näihin oikeuksiin sovelletaan.

Komissio hyväksyi 16. maaliskuuta 2011 ehdotuksen neuvoston asetukseksi tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta laista sekä päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa⁴ ja toisen ehdotuksen neuvoston asetukseksi

¹ EYVL L 12, 16.1.2001, s. 1.

² EUVL L 53, 3.3.2005, s. 1.

³ KOM(2010) 603.

⁴ KOM(2011) 126.

tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta laista sekä päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa^{5,6}.

Ehdotettujen neuvoston asetusten oikeusperusta oli Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklan 3 kohta. Ehdotukset koskivat yksityisoikeudellisissa asioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä, ja ne liittyivät perheoikeutta koskeviin näkökohtiin. Oikeusperustassa annetaan neuvostolle toimivalta säätää toimenpiteistä yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan. Euroopan parlamentti antoi lausuntonsa⁷ 10. syyskuuta 2013.

Komission ehdotuksista keskusteltiin neuvoston yksityisoikeustyöryhmässä (aviovarallisuussuhteet ja rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudelliset vaikutukset) vuoden 2014 loppuun saakka. Neuvosto päätti joulukuussa 2014 myöntää harkinta-aikaa jäsenvaltioille, joilla oli edelleen ongelmia. Harkinta-ajan ei kuitenkaan pitäisi olla pitempi kuin yksi vuosi. Kokouksessaan 3. joulukuuta 2015 neuvosto totesi, ettei asetusehdotuksia, jotka koskivat aviovarallisuussuhteita ja rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia, voitu hyväksyä yksimielisesti. Koko unioni yhdessä ei siitä syystä voisi saavuttaa tämän alan yhteistyötavoitteita kohtuullisessa ajassa. Lisäksi neuvosto pani merkille, että monet jäsenvaltiot ilmoittivat olevansa valmiita harkitsemaan myönteisesti tiiviimmän yhteistyön aloittamista ehdotuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

Joulukuun 2015 ja helmikuun 2016 välisenä aikana 17 jäsenvaltiota⁸ esitti komissiolle pyynnön, jossa ne ilmoittivat haluavansa ryhtyä toteuttamaan välillään tiiviimpää yhteistyötä alalla, joka koskee kansainvälisten pariin varallisuussuhteita. Tiiviimpää yhteistyötä toivottiin erityisesti tuomioistuimen toimivaltaa, sovellettavaa lakia sekä päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevissa asioissa, jotka liittyvät aviovarallisuussuhteisiin ja rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin. Jäsenvaltiot pyysivät komissiota antamaan neuvostolle ehdotuksen tässä asiassa.

Vastauksena 17 jäsenvaltion, jäljempänä 'osallistuvat jäsenvaltiot', pyyntöön komissio antaa kolme ehdotusta. Ensimmäinen ehdotus koskee neuvoston päätöstä luvan antamisesta tiiviimpään yhteistyöhön tuomioistuimen toimivaltaa, sovellettavaa lakia sekä päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevissa asioissa, jotka liittyvät kansainvälisten pariin varallisuussuhteisiin. Päätös kattaisi sekä aviovarallisuussuhteet että rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudelliset vaikutukset. Toinen ehdotus on nyt käsiteltävä ehdotus neuvoston asetukseksi, joka koskee rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia. Kolmas, tämän ehdotuksen kanssa yhtä aikaa annettu rinnakkainen ehdotus on neuvoston asetusta aviovarallisuussuhteista. Ehdotetuilla kahdella neuvoston asetuksella toteutetaan edellä mainittua tiiviimpää yhteistyötä. Ehdotuksessa neuvoston päätökseksi arvioidaan yksityiskohtaisesti oikeudellisia edellytyksiä, jotka koskevat tiiviimmän yhteistyön aloittamista edellä mainituissa asioissa, sekä sitä, onko tällaisen yhteistyön aloittaminen aiheellista.

⁵ KOM(2011) 127.

⁶ Perussopimukseen liitetyn, Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistunut ehdotetun asetuksen hyväksymiseen, se ei sitonut Tanskaa eikä sitä sovellettu siihen. Perussopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti eivät ilmoittaneet haluavansa osallistua ehdotetun asetuksen hyväksymiseen ja soveltamiseen.

⁷ A7-0253/2013.

⁸ Ruotsi, Belgia, Kreikka, Kroatia, Slovenia, Espanja, Ranska, Portugali, Italia, Malta, Luxemburg, Saksa, Tšekki, Alankomaat, Itävalta, Bulgaria ja Suomi.

1.2. Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Henkilöiden liikkuvuuden lisääntyminen sisäraajattomalla alueella lisää merkittävästi eri jäsenvaltioista kotoisin olevien kansalaisten erilaisia liittoja ja johtaa siihen, että tällaiset henkilöt asuvat muussa kuin omassa jäsenvaltiossaan tai hankkivat omaisuutta useamman kuin yhden jäsenvaltion alueella. Consortium ASSER-UCL:n vuonna 2003 tekemässä selvityksessä⁹ korostettiin kansainvälisten parien suurta määrää EU:ssa sekä käytännöllisiä ja juridisia ongelmia, joihin kansainvälisissä liitoissa elävät törmäävät omaisuuden jokapäiväisessä hallinnassa ja omaisuudenjaossa liiton hajoamisen tai toisen osapuolen kuoleman johdosta. Vaikka yleisin parisuhteen muoto on avioliitto, myös muuntyyppiset liitot ovat yleistyneet. Tällainen on esimerkiksi rekisteröity parisuhde eli kahden henkilön pysyvä liitto, jonka viranomainen on rekisteröinyt virallisesti. Rekisteröidyn parisuhteen osapuolten ongelmat liittyvät usein siihen, että näiden liittojen varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavat aineellisen oikeuden ja kansainvälisen yksityisoikeuden säännöt vaihtelevat suuresti.

Rekisteröidyn parisuhteen ja avioliiton erityispiirteiden sekä näiden liittojen erilaisten oikeusvaikutusten vuoksi komissio esittää kaksi erillistä asetusehdotusta. Toinen ehdotus koskee rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia ja toinen aviovarallisuussuhteita. Molemmat ehdotetut asetukset koskevat tuomioistuimen toimivaltaa, sovellettavaa lakia sekä päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa, ja niillä pannaan täytäntöön tiiviimpi yhteistyö asetusten soveltamisalalla.

Tällä ehdotuksella pyritään luomaan Euroopan unioniin selkeä oikeudellinen kehys, joka kattaa toimivaltaisen tuomioistuimen määrittämisen ja rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavan lain. Lisäksi ehdotuksella pyritään helpottamaan päätösten ja asiakirjojen liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä.

2. KUULEMISEN TULOKSET – VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Ennen kuin komissio laati vuonna 2011 antamansa ehdotuksen, se kuuli laajasti jäsenvaltioita, muita unionin toimielimiä ja kansalaisia. Komissio julkaisi vuonna 2003 tehdyn selvityksen jatkotoimena 17. heinäkuuta 2006 aviovarallisuussuhteisiin sovellettavan lainsäädännön määräytymistä ja erityisesti tuomioistuimen toimivaltaa ja vastavuoroista tunnustamista käsittelevän vihreän kirjan¹⁰, jolla käynnistettiin laajamittainen kuuleminen. Komissio perusti PRM/III-nimisen asiantuntijaryhmän valmistelemaan ehdotusta. Asiantuntijaryhmä, johon kuului erilaisia eurooppalaisia oikeusperinteitä edustavia useiden ammattialojen ihmisiä, kokoontui viisi kertaa vuosina 2008–2010. Lisäksi komissio järjesti 28. syyskuuta 2009 julkisen kuulemisen, johon osallistui satakunta henkilöä. Näkemysten vaihto vahvisti, että alalla tarvitaan EU:n säädöstä, joka kattaa tuomioistuimen toimivallan, sovellettavan lain sekä päätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon. Kansallisten asiantuntijoiden kanssa järjestettiin 23. maaliskuuta 2010 kokous, jossa keskusteltiin valmisteilla olleen ehdotuksen pääkohdista. Lopuksi komissio laati selvityksen, jossa arvioitiin sekä rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevan asetusehdotuksen että aviovarallisuussuhteita koskevan asetusehdotuksen vaikutuksia.

Kaksi uutta ehdotusta, jotka koskevat aviovarallisuussuhteita ja rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia, sisältävät samanlaisia ratkaisuja kuin vuonna 2011 annetut

⁹ Consortium ASSER-UCL, *Étude sur les régimes matrimoniaux des couples mariés et sur le patrimoine des couples non mariés dans le droit international privé et dans le droit interne des Etats membres de l'Union*. Ks. http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

¹⁰ KOM(2006) 400.

ehdotukset, mutta uusissa ehdotuksissa otetaan huomioon neuvostossa ja Euroopan parlamentissa vuoden 2015 loppuun mennessä käydyt keskustelut.

3. EHDOTUKSEN OIKEUDELLINEN SISÄLTÖ

3.1. Oikeusperusta

Tämän ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklan 3 kohta. Siinä annetaan neuvostolle toimivalta säätää Euroopan parlamenttia kuultuaan perheoikeudellisista toimenpiteistä, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti.

Aviovarallisuussuhteiden perustana on osapuolten välinen perhesuhde. Samaan tapaan rekisteröidyn parisuhteen osapuolten keskinäisten sekä osapuolten ja kolmansien välisten varallisuusoikeudellisten suhteiden syntyminen edellyttää rekisteröidyn parisuhteen olemassaoloa. Rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusoikeudelliset vaikutukset muodostuvat parisuhteen rekisteröinnin yhteydessä, aivan kuten aviovarallisuussuhteet syntyvät avioliiton myötä ja häviävät avioliiton purkautuessa. Rekisteröidessään virallisesti parisuhteensa osapuolet sitoutuvat keskenään vakaaseen ja oikeudellisesti tunnustettuun suhteeseen. Suurin osa niistä jäsenvaltioista, joissa asiasta on säädetty, rinnastaa rekisteröidyn parisuhteen avioliittoon siinä määrin kuin se on mahdollista.

Tällä ehdotuksella pyritään luomaan kattavat kansainvälisen yksityisoikeuden säännöt, joita sovelletaan rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusoikeudellisiin vaikutuksiin. Ehdotus koskee tästä syystä tuomioistuimen toimivaltaa, sovellettavaa lakia sekä päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusoikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa. Ehdotukseen sisältyviä sääntöjä sovelletaan pelkästään valtioiden rajat ylittäviin tapauksiin. Näin ollen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu edellytys rajat ylittävistä vaikutuksista täyttyy. Tämä ehdotus koskee ainoastaan rekisteröidyn parisuhteen varallisuusoikeudellisia vaikutuksia, eikä siinä määritellä rekisteröidyn parisuhteen instituutiota eikä edellytetä tällaisen parisuhteen tunnustamista toisessa jäsenvaltiossa.

3.2. Toissijaisuusperiaate

Ehdotuksen tavoitteet voidaan saavuttaa vain antamalla rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusoikeudellisia vaikutuksia koskevat yhteiset säännöt, joiden on oltava oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden takia identtiset kaikissa osallistuvissa jäsenvaltioissa. Jäsenvaltioiden yksipuoliset toimet olisivat siksi ristiriidassa tämän tavoitteen kanssa. Asiasta ei ole tehty kansainvälisiä yleissopimuksia, lukuun ottamatta 5. syyskuuta 2007 tehtyä kansainvälisen väestörekisteritoimikunnan yleissopimusta rekisteröityjen parisuhteiden tunnustamisesta. Kyseinen sopimus koskee kuitenkin pelkästään parisuhteiden tunnustamista, eikä se ole vielä tullut voimaan. Sopimus ei poista niitä laajoja ongelmia, jotka ovat käyneet ilmi vaikutusten arvioinnin ja julkisen kuulemisen yhteydessä ja jotka tällä ehdotuksella on tarkoitus ratkaista. Kansalaisille aiheutuvien ongelmien luonteen ja laajuuden vuoksi ehdotuksen tavoitteet voidaan saavuttaa vain unionin tasolla.

3.3. Suhteellisuusperiaate

Ehdotus on suhteellisuusperiaatteen mukainen, sillä se rajoittuu yksinomaan siihen, mikä on tarpeen ehdotuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Ehdotuksella ei pyritä yhdenmukaistamaan jäsenvaltioiden aineellisoikeudellisia säännöksiä, jotka koskevat rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusoikeudellisia vaikutuksia, eikä vaikuttamaan siihen, miten rekisteröityjen parien

varallisuussuhteiden purkamista verotetaan jäsenvaltioissa. Ehdotus ei aiheuta kansalaisille taloudellista tai hallinnollista rasitusta, ja sen odotetaan lisäävän asianomaisten kansallisten viranomaisten hallinnollista rasitusta vain vähän.

3.4. Vaikutus perusoikeuksiin

Kuten tiedonannossa ”Euroopan unionin strategia perusoikeuskirjan panemiseksi tehokkaasti täytäntöön”¹¹ edellytetään, komissio on tarkistanut, että ehdotuksessa kunnioitetaan perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia.

Ehdotus ei heikennä perusoikeuskirjan 7 artiklassa säädettyä oikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen eikä 9 artiklassa vahvistettua oikeutta solmia avioliitto ja perustaa perhe kansallisten lakien mukaisesti.

Ehdotuksella vahvistetaan perusoikeuskirjan 17 artiklassa säädettyä omistusoikeutta. Kun rekisteröidyn parisuhteen osapuolet voivat ennakoida omaisuuteensa sovellettavan lainsäädännön, he voivat paremmin hyödyntää omistusoikeuttaan.

Komissio on myös tarkistanut, että ehdotus on sopusoinnussa perusoikeuskirjan 9 ja 21 artiklan kanssa. Edellinen koskee oikeutta perustaa perhe kansallisten lakien mukaisesti, ja jälkimmäisessä kielletään kaikenlainen syrjintä.

Ehdotetut säännökset parantavat kansalaisten ja erityisesti rekisteröidyssä parisuhteessa elävien henkilöiden oikeussuojaa EU:ssa. Lisäksi säännöksillä edistetään perusoikeuskirjan 47 artiklan täytäntöönpanoa. Artiklassa turvataan oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen. Kun asetetaan objektiiviset kriteerit toimivaltaisen tuomioistuimen valinnalle, vältetään se, että aktiivisin asianosainen panee vireille rinnakkaisia oikeudenkäyntejä ja muutoksenhakuja.

3.5. Sääntelytavan valinta

Oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden vuoksi tarvitaan selkeät ja yhtenäiset säännökset. Sen vuoksi paras sääntelytapa on asetus. Ehdotetut säännökset, jotka koskevat tuomioistuimen toimivaltaa, sovellettavaa lakia ja päätösten liikkuvuutta, ovat yksityiskohtaisia ja täsmällisiä, eikä niitä tarvitse saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden tavoitteet vaarantuisivat, jos jäsenvaltioilla olisi säännösten täytäntöönpanossa harkintavaltaa.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET, LAINSÄÄDÄNNÖN YKSINKERTAISTAMINEN JA JOHDONMUKAISUUS SUHTEESSA UNIONIN MUUHUN POLITIIKKAAN

4.1. Talousarviovaikutukset

Ehdotuksella ei ole vaikutusta unionin talousarvioon.

4.2. Sääntelyn yksinkertaistaminen

Yhdenmukaistamalla toimivaltasääntöjä voidaan merkittävästi yksinkertaistaa menettelyjä: yhteisten sääntöjen pohjalta voidaan määrittää tuomioistuin, joka on toimivaltainen käsittelemään rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisiin näkökohtiin liittyvät asiat. Jos tuomioistuimet, jotka EU:n nykyisten säädösten mukaisesti käsittelevät asiat, jotka koskevat rekisteröidyn parisuhteen purkamista tai perimystä toisen osapuolen kuoltua, saavat toimivallan

¹¹ Komission tiedonanto KOM(2010) 573, 19.10.2010.

käsitellä myös asiat, jotka koskevat edellä mainittuihin asioihin liittyviä rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia, helpotetaan kansalaisten asemaa, sillä silloin sama tuomioistuimien käsittelee heidän tilannettaan kokonaisuudessaan.

Lainvalintasääntöjen yhdenmukaistaminen yksinkertaistaa menettelyjä huomattavasti, kun sovellettava laki määritetään yhtenäisen säännösten perustella. Näin korvataan osallistuvien jäsenvaltioiden erilaiset kansalliset lainvalintasäännöt.

Lisäksi ehdotetut säännöt, jotka koskevat tuomioistuimien päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa, helpottavat kansalaisten liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä.

4.3. Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa

Tämä ehdotus liittyy komission käynnistämään hankkeeseen niiden esteiden poistamiseksi, jotka vaikeuttavat unionin kansalaisille myöntämien oikeuksien käyttämistä jokapäiväisessä elämässä, kuten edellä mainitussa asiakirjassa ”Katsaus Euroopan unionin kansalaisuuteen vuonna 2010” todetaan.

5. ARTIKLAKOHTAISET PERUSTELUT

5.1. I luku: Soveltamisala ja määritelmät

1 artikla

Rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia on tulkittava itsenäisenä käsitteenä, joka kattaa sekä osapuolten omaisuuden hoitoon liittyvät näkökohdat että kysymykset, jotka koskevat varallisuussuhteiden purkamista osapuolten erottua tai toisen osapuolen kuoleman jälkeen.

Asetusehdotuksen soveltamisalaa määritettäessä osoittautui parhaimmaksi vaihtoehdoksi luetella kattavasti kaikki osa-alueet, jotka jäävät asetuksen ulkopuolelle. Asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle on siten jätetty kaikki kysymykset, joista säädetään jo voimassa olevissa unionin asetuksissa, kuten elatusvelvoitteet¹² erityisesti rekisteröidyn parisuhteen osapuolten välillä sekä perintöoikeudelliset kysymykset¹³.

Asetus ei vaikuta kansallisen lainsäädännön mukaiseen rekisteröidyn parisuhteen olemassaoloon tai pätevyyskriteeriin tai yhdessä jäsenvaltiossa rekisteröidyn parisuhteen tunnustamiseen toisessa jäsenvaltiossa. Se ei myöskään vaikuta kysymyksiin, jotka liittyvät sosiaaliturvaan tai eläkeoikeuksiin rekisteröidyn parisuhteen purkamisen tai mitätöinnin yhteydessä.

Asetus ei vaikuta kiinteistöä koskevien esineoikeuksien luonteeseen, omaisuuden ja oikeuksien laadun määrittelyyn tai näiden oikeuksien haltijan etuoikeuksien määrittelyyn.

Asetuksen soveltamisalaan eivät myöskään kuulu kiinteistörekisteriin tehtäviä merkintöjä koskevat vaatimukset eivätkä sen seikan vaikutukset, että merkintä kirjataan tai jätetään kirjaamatta.

3 artikla

¹² Elatusvelvoitteista säädetään asetuksessa (EY) N:o 4/2009 (EUVL L 7, 10.1.2009, s. 1).

¹³ Perintöoikeudellisista kysymyksistä säädetään asetuksessa (EU) N:o 650/2012 (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 107).

Eräiden asetuksessa käytettyjen käsitteiden määritelmät ovat johdonmukaisuuden vuoksi sekä ymmärrettävyyden ja yhdenmukaisen soveltamisen helpottamiseksi samoja kuin eräissä muissa, jo voimassa olevissa unionin säädöksissä.

Asetuksen kohde eli rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudelliset vaikutukset on määritelty siten, että se tarkoittaa pelkästään parisuhteen osapuolten keskinäisiä tai heidän ja kolmansien välisiä varallisuus oikeudellisia suhteita, jotka perustuvat parisuhteen virallistamiseen rekisteröimällä.

Ehdotettu 'tuomioistuimen' käsite sisältää myös viranomaiset ja oikeusalan ammattihenkilöt (kuten notaarit), jotka hoitavat lainkäyttötehtäviä tai joiden toiminta perustuu tuomioistuimen antamaan valtuutukseen. Siten näiden viranomaisten päätökset voidaan rinnastaa tuomioistuinten päätöksiin toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvan tunnustamisen ja täytäntöönpanon osalta.

5.2. II luku: Toimivalta

Rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevat oikeudenkäynnit liittyvät usein ositukseen parisuhteen päättyessä joko toisen osapuolen kuoleman tai osapuolten eron johdosta.

Asetuksen tavoitteena on, että kaikki kansalaisia koskevat oikeudelliset menettelyt, jotka liittyvät toisiinsa, käsiteltäisiin saman jäsenvaltion tuomioistuimissa. Tätä varten asetuksessa pyritään varmistamaan, että tuomioistuimen toimivaltaa koskevat säännökset asioissa, jotka liittyvät rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisiin näkökohtiin, ovat johdonmukaisia suhteessa muihin unionin säädöksissä vahvistettuihin sääntöihin. Erityisesti asetuksessa pyritään varmistamaan, että näihin näkökohtiin liittyvät kysymykset ratkaistaan sen jäsenvaltion tuomioistuimessa, jossa ratkaistaan myös osapuolen perimystä tai rekisteröidyn parisuhteen purkamista tai mitätöintiä koskevat asiat.

4 artikla

Sen varmistamiseksi, että toisen osapuolen kuollessa sama tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään paitsi kuolleen osapuolen perimystä myös rekisteröidyn parisuhteen varallisuuden ositusta koskevan asian, tässä artiklassa säädetään, että tuomioistuimella, joka on asetuksen (EU) N:o 650/2012 mukaisesti toimivaltainen perintöasiassa, olisi oltava toimivalta myös perimykseen liittyvässä rekisteröidyn parisuhteen varallisuus suhteiden purkamista koskevassa asiassa.

5 artikla

Vastaavasti tuomioistuimella, joka käsittelee rekisteröidyn parisuhteen purkamista tai mitätöintiä, olisi oltava toimivalta ratkaista myös rekisteröidyn parisuhteen purkamisen tai mitätöinnin johdosta toimitettava ositus, jos osapuolet suostuvat tähän.

6 ja 7 artikla

Asetuksen 6 artiklassa säädetään toimivaltasäännöistä, joita sovelletaan, kun rekisteröidyn parisuhteen osapuolten varallisuus suhteiden piiriin kuuluva asia ei koske perimystä tai rekisteröidyn parisuhteen purkamista tai mitätöintiä (esimerkiksi kun osapuolet haluavat vaihtaa keskinäisiin varallisuus suhteisiinsa sovellettavaa järjestelmää). Liittymäperusteet luetellaan tärkeysjärjestyksessä, ja tämän luettelon perusteella määritetään jäsenvaltio, jonka tuomioistuimella

on toimivalta rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevassa oikeudenkäynnissä.

Ehdotetut perusteet ovat osapuolten yhteinen vakinainen asuinpaikka, osapuolten viimeinen yhteinen vakinainen asuinpaikka, jos jompikumpi asuu siellä edelleen, sekä vastaajan vakinainen asuinpaikka. Nämä yleisesti käytössä olevat perusteet viittaavat usein paikkaan, jossa myös osapuolten omaisuus sijaitsee. Toissijainen liittymäperuste on osapuolten yhteinen kansalaisuus, ja viimesijainen liittymäperuste on jäsenvaltio, jossa parisuhde on rekisteröity.

Jotta ennakoitavuutta ja osapuolten valinnanvapautta voidaan tällaisissa tapauksissa lisätä, osapuolet voisivat 7 artiklan mukaisesti lisäksi sopia, että heidän varallisuussuhteitaan koskevassa asiassa toimivaltainen on sen jäsenvaltion tuomioistuin, jonka lakia sovelletaan rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin tai jossa parisuhde on rekisteröity.

9 artikla

Jäsenvaltion tuomioistuin, jolla on toimivalta, voi poikkeuksellisesti luopua toimivallasta, jos sen lainsäädännössä ei säädetä rekisteröidyn parisuhteen instituutiosta. Varmistaakseen oikeussuojansa tällaisessa tapauksessa osapuolet voivat sopia, että asia ratkaistaan sen jäsenvaltion tuomioistuimessa, jonka lakia sovelletaan rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin tai jossa parisuhde on rekisteröity. Muissa tapauksissa määritettäisiin 5 artiklassa säädettyjen kriteerien mukaisesti, minkä jäsenvaltion tuomioistuimella on toimivalta ratkaista asia.

Jäsenvaltion toimivaltainen tuomioistuin ei kuitenkaan missään tapauksessa voi luopua toimivallasta, jos osapuolten välinen rekisteröity parisuhde on purettu tai mitätöity päätöksellä, jonka tuomioistuimen jäsenvaltio voi tunnustaa.

10 artikla

Jos yhdelläkään jäsenvaltiolla ei ole toimivaltaa sovellettaessa edeltäviä artikloja, tämän artiklan tarkoituksena on varmistaa, että parisuhteen osapuolet ja kolmannet saavat oikeussuojaa sen jäsenvaltion tuomioistuimessa, jossa jommallakummalla tai molemmilla osapuolista on kiinteää omaisuutta. Tällaisissa tapauksissa tuomioistuimen päätös koskisi ainoastaan tuossa jäsenvaltiossa olevaa kiinteää omaisuutta.

5.3. III luku: Sovellettava laki

20 artikla

Rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin voidaan soveltaa jäsenvaltion tai muun valtion lakia.

21 artikla

Asetusehdotuksessa esitetään yhden lain järjestelmää: kaikkeen osapuolten omaisuuteen sen laadusta (irtainta tai kiinteää) tai sijainnista riippumatta sovellettaisiin samaa lainsäädäntöä eli rekisteröidyn parisuhteen osapuolten varallisuussuhteisiin sovellettavaa lakia.

Kiinteistöillä on erityinen asema parien omaisuudessa, ja yksi mahdollisuus olisi ollut soveltaa niihin sijaintivaltion lakia (*lex rei sitae*). Tällöin rekisteröidyn parisuhteen osapuolten varallisuussuhteisiin ei sovellettaisi kaikissa tilanteissa samaa lakia. Tämä ratkaisu näyttäisi kuitenkin aiheuttavan runsaasti ongelmia erityisesti varallisuussuhteiden purkamisen yhteydessä,

sillä se johtaisi parin omaisuuden haitalliseen pirstoutumiseen (kun taas parin velkoihin sovellettaisiin yhtä ainoaa lainsäädäntöä) ja eri lakien soveltamiseen osapuolten varallisuuden eri osiin. Sen vuoksi asetuksessa säädetään, että rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavaa lakia sovelletaan kaikkeen osapuolten omaisuuteen – irtaimen ja kiinteään – riippumatta sen sijaintipaikasta ja siitä, ovatko osapuolet itse valinneet kyseisen lain.

22 artikla

Kuulemisen pohjalta päästiin laajalti yksimielisyyteen siitä, että puolisoille on annettava tietty vapaus valita aviovarallisuussuhteisiinsa sovellettava laki. Tällä tavoin puoliset voivat hallinnoida omaisuuttaan helpommin. Myös rekisteröidyn parisuhteen osapuolilla olisi oltava mahdollisuus valita varallisuussuhteisiinsa sovellettava laki. Osapuolten valinnanmahdollisuudet on kuitenkin rajattava selkeästi, jotta voidaan estää sellaisen lain valinta, jolla ei ole riittävästi yhteyksiä parin elämään ja olosuhteisiin. Valitun lain on tästä syystä oltava vakinaisen asuinpaikan laki tai sen valtion laki, jonka kansalaisia jo rekisteröidyn tai tulevaisuudessa rekisteröitävän parisuhteen osapuolet ovat tai jonka kansalainen toinen heistä on tai jossa parisuhde rekisteröitiin.

Osapuolet voivat valita sovellettavan lain parisuhteen rekisteröimisen yhteydessä, mutta tämän artiklan nojalla valinta on mahdollista tehdä myös myöhemmin. Osapuolet voivat myös muuttaa rekisteröimishetkellä tekemäänsä valintaa ja valita myöhemmin jonkin toisen sovellettavan lain. Jos osapuolet päättävät muuttaa varallisuussuhteisiinsa sovellettavaa lakia, heidän on valittava jokin niistä laeista, jotka he olisivat voineet valita jo rekisteröimishetkellä.

Varallisuussuhteisiin sovellettavan lain vaihtamisen on aina oltava vapaaehtoista. Oikeudellisen epävarmuuden välttämiseksi asetuksessa ei säädetä, että sovellettava laki voisi muuttua automaattisesti ilman, että osapuolet ovat ilmaisseet tahtovansa vaihtaa lakia tai että vaihtaminen olisi annettu heille tiedoksi.

Jotta rekisteröidyn parisuhteen varallisuussuhteisiin sovellettavan lain vaihtamisella ei olisi haitallisia vaikutuksia parisuhteen osapuoliin, vaihtamisen vaikutukset tulevat voimaan vasta muutoshetkestä alkaen, paitsi jos osapuolet ovat päättäneet, että lain vaihto tulee voimaan takautuvasti.

Kolmansien osapuolten oikeudet on suojattu tilanteissa, joissa rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavan lain vaihto saattaisi loukata heidän etujaan. Asetuksessa säädetään, että rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavan lain taannehtivalla muutoksella ei voida vaikuttaa haitallisesti kolmansien osapuolten oikeuksiin.

23–25 artikla

Näissä artikloissa säädetään menettelyistä, joita rekisteröidyn parisuhteen osapuolten on noudatettava, kun he valitsevat sovellettavaa lakia tai sopivat varallisuussuhteistaan tekemällä rekisteröidyn parin varallisuussopimuksen.

26 artikla

Jos rekisteröidyn parisuhteen osapuolet eivät valitse varallisuussuhteisiinsa sovellettavaa lakia, on tärkeää, että osallistuvilla jäsenvaltioilla on yhteiset säännöt sovellettavan lain määrittämiseksi. Sovellettava laki on sen valtion laki, jossa parisuhde on rekisteröity. Toinen osapuoli voi kuitenkin

poikkeuksellisesti pyytää tuomioistuinta vahvistamaan, että sovellettava laki on sen valtion laki, jossa osapuolilla oli viimeksi yhteinen vakinainen asuinpaikka.

27 ja 28 artikla

Asetuksessa luetellaan joitakin seikkoja, joihin sovellettaisiin rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavaa lakia. Näihin kuuluvat ositus samoin kuin rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudelliset vaikutukset parisuhteen osapuolen ja kolmansien osapuolten välisiin suhteisiin. Kolmansien osapuolten oikeuksien suojaamiseksi asetuksessa kuitenkin säädetään, että rekisteröidyn parisuhteen osapuoli ei voi vedota sovellettavaan lakiin riita-asiassa kolmannen osapuolen kanssa, paitsi jos kolmas osapuoli tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, mitä lakia rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovelletaan. Asetuksessa määritetään tapaukset, joissa katsotaan, että kolmas osapuoli tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, mitä lakia rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovelletaan.

29 artikla

Tässä artiklassa on otettu huomioon kansalliset säännökset, jotka koskevat osapuolten yhteisenä kotina käytetyn asunnon suojaa. Artiklan nojalla on mahdollista soveltaa valtion omaa lakia toisen valtion lain sijaan. Näin ollen jäsenvaltio, jonka alueella asunto sijaitsee, voi sen suojaamiseksi soveltaa omia säännöksiään. Kyseinen valtio voi poikkeuksellisesti soveltaa omaa lakiaan kaikkiin alueellaan asuviin henkilöihin sen sijaan, että sovellettaisiin tavanomaisten sääntöjen mukaan määräytyvää lakia tai lakia, joka määräytyy toisessa jäsenvaltiossa tehdyn rekisteröidyn parin varallisuussopimuksen nojalla.

5.4. IV luku: Tunnustaminen, täytäntöönpanokelpoisuus ja täytäntöönpano

Ehdotetussa asetuksessa säädetään rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia koskevien päätösten, virallisten asiakirjojen ja tuomioistuimissa tehtyjen sovintojen vapaasta liikkuvuudesta. Ehdotuksessa otetaan siten käyttöön vastavuoroinen tunnustaminen, joka perustuu Euroopan unionin yhdentymisestä johtuvaan jäsenvaltioiden keskinäiseen luottamukseen.

Vapaa liikkuvuus tarkoittaa sitä, että toisessa jäsenvaltiossa tehdyt päätökset, viralliset asiakirjat ja oikeustoimet tunnustetaan ja pannaan täytäntöön yhdenmukaisella menettelyllä. Tämä menettely korvaa jäsenvaltioissa tällä hetkellä käytössä olevat kansalliset menettelyt. Myös tunnustamatta jättämisen tai täytäntöönpanosta kieltäytymisen perusteet yhtenäistetään unionin tasolla, ja ne on vähennetty minimiin. Uudet perusteet korvaavat jäsenvaltioissa tällä hetkellä käytössä olevat perusteet, jotka vaihtelevat ja ovat usein laaja-alaisempia.

Päätökset

Ehdotetut säännökset, jotka koskevat päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa, ovat yhdenmukaiset perintöasioista annetun asetuksen (EU) N:o 650/2012 säännösten kanssa. Sen vuoksi niissä viitataan kyseisessä asetuksessa vahvistettuun eksekvatuurimenettelyyn. Tällä tarkoitetaan sitä, että yhdessä jäsenvaltiossa tehty päätös tunnustetaan muissa jäsenvaltioissa ilman erityistä menettelyä ja että hakijoiden on noudatettava täytäntöönpaneavassa jäsenvaltiossa yhdenmukaista menettelyä, jonka tuloksena päätös julistetaan täytäntöönpanokelpoiseksi. Menettely on yksipuolinen ja käsittää alkuvaiheessa pelkästään asiakirjojen tarkistamisen. Tuomari tarkastelee mahdollisia kieltäytymisperusteita vasta myöhemmin, jos vastaaja vastustaa täytäntöönpanoa. Menettely on riittävä vastaajien oikeuksien suojelemiseksi.

Nämä säännökset merkitsevät huomattavaa edistysaskelta suhteessa nykytilanteeseen. Tällä hetkellä päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta säädetään jäsenvaltioiden kansallisessa laissa sekä eräiden jäsenvaltioiden kahdenvälisissä sopimuksissa. Sen vuoksi menettelyt ja asiakirjat, joita vaaditaan täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista varten, samoin kuin ulkomaisten päätösten tunnustamisesta kieltäytymisen perusteet vaihtelevat jäsenvaltiosta toiseen.

Kuten edellä todetaan, tämä asetus on ensimmäinen rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskeva toimenpide, ja se liittyy perheoikeuteen (ks. 3.1 kohta). Asiaan liittyvien erityisten olosuhteiden vuoksi päätösten vapaaseen liikkuvuuteen sovelletaan eksekvatuurimenettelyä. Muiden alojen tapaan välivaiheen menettelyjen (eksekvatuuri) poistamista voidaan kuitenkin harkita myöhemmin, kun on arvioitu tässä asetuksessa olevien säännösten soveltamista sekä oikeudellisen yhteistyön kehittymistä rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa.

Tämän asetuksen 2 artiklan mukaisesti valtuutuksen nojalla toimivien viranomaisten päätökset rinnastetaan tuomioistuimen päätöksiin, ja niihin sovelletaan tämän luvun säännöksiä tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta.

Viralliset asiakirjat

Koska virallisilla asiakirjoilla on suuri käytännön merkitys rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia näkökohtia koskevissa asioissa ja koska on voitava varmistaa, että asetus on johdonmukainen muiden unionin säädösten kanssa, asetuksessa olisi säädettävä kyseisten asiakirjojen hyväksymisestä niiden vapaan liikkuvuuden takaamiseksi.

Virallisten asiakirjojen hyväksyminen merkitsee sitä, että asiakirjojen sisällöllä ja niissä esitetyillä tosiasioilla on sama todistusvoima kuin niiden alkuperämaassa ja että asiakirjojen oletetaan olevan virallisia ja täytäntöönpanokelpoisia samalla tavalla kuin alkuperämaassa.

2016/0060 (CNS)

Ehdotus

NEUVOSTON ASETUS

tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta laista sekä päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 81 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksikössä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon¹⁴,

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹⁵,

noudattaa erityistä lainsäätämistäjärjestystä,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan unioni on ottanut tavoitteekseen pitää yllä ja kehittää vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta, jossa taataan henkilöiden vapaa liikkuvuus. Tällaisen alueen luomiseksi asteittain unionin on määrä hyväksyä oikeudellista yhteistyötä koskevia toimenpiteitä yksityisoikeudellisissa asioissa, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia, erityisesti sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan sitä edellyttäessä.
- (2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti tällaisiin toimenpiteisiin voi sisältyä toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan lainvalintaa ja tuomioistuimen toimivaltaa koskevien jäsenvaltioiden sääntöjen yhteensopivuus.
- (3) Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto vahvisti, että tuomioiden ja oikeusviranomaisten muiden päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaate on yksityisoikeuden alan oikeudellisen yhteistyön kulmakivi, ja kehotti neuvostoa ja komissiota hyväksymään toimenpideohjelman tämän periaatteen täytäntöön panemiseksi.
- (4) Komission ja neuvoston yhteinen toimenpideohjelma tuomioiden vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen toteuttamisesta siviili- ja kauppaoikeuden alalla¹⁶ hyväksyttiin 30 päivänä marraskuuta 2000. Ohjelmassa määritellään lainvalintasääntöjen yhdenmukaistamistoimet toimenpiteiksi, joilla on tarkoitus helpottaa päätösten vastavuoroista tunnustamista, ja siinä edellytetään säädöksen laatimista asioissa, jotka koskevat aviovarallisuussuhteita ja avoparien eron varallisuus oikeudellisia seurauksia.
- (5) Brysselissä 4 ja 5 päivänä marraskuuta 2004 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi uuden ohjelman nimeltä ”Haagin ohjelma: vapauden, turvallisuuden ja oikeuden lujittaminen Euroopan unionissa”¹⁷. Tässä ohjelmassa neuvosto kehotti komissiota laatimaan vihreän kirjan aviovarallisuussuhteisiin sovellettavan lainsäädännön määräytymisestä, mukaan luettuna kysymys tuomioistuimen toimivallasta ja vastavuoroisesta tunnustamisesta. Ohjelmassa korostettiin myös tarvetta hyväksyä tätä alaa koskeva säädös.
- (6) Komissio antoi 17 päivänä heinäkuuta 2006 vihreän kirjan aviovarallisuussuhteisiin sovellettavan lainsäädännön määräytymisestä ja erityisesti tuomioistuimen toimivallasta ja vastavuoroisesta tunnustamisesta¹⁸. Vihreällä kirjalla käynnistettiin laaja kuuleminen kaikista EU:n alueella elävien parien ongelmista, jotka liittyvät yhteisen omaisuuden osittamiseen sekä käytettävissä oleviin oikeussuojakeinoihin. Lisäksi vihreässä kirjassa käsiteltiin kaikkia niitä kansainvälisen yksityisoikeuden alaan kuuluvia kysymyksiä, jotka koskettavat muunlaisessa suhteessa kuin avioliitossa eläviä pareja ja varsinkin rekisteröidyn parisuhteen osapuolia, sekä heitä erityisesti koskettavia kysymyksiä.

¹⁴ EUVL C [...], [...], s. [...].

¹⁵ EUVL C [...], [...], s. [...].

¹⁶ EYVL C 12, 15.1.2001, s. 1.

¹⁷ EUVL C 53, 3.3.2005, s. 1.

¹⁸ KOM(2006) 400.

- (7) Brysselissä 10 ja 11 päivänä joulukuuta 2009 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi uuden monivuotisen ohjelman nimeltä ”Tukholman ohjelma – Avoin ja turvallinen Eurooppa kansalaisia ja heidän suojeluaan varten”¹⁹. Eurooppa-neuvosto katsoi kyseisessä ohjelmassa, että vastavuoroista tunnustamista olisi laajennettava sellaisille aloille, joilla sitä ei tällä hetkellä sovelleta mutta jotka ovat jokapäiväisen elämän kannalta keskeisiä, kuten avio- tai avopuolisoiden erilleen muuttamisen varallisuus oikeudellisiin seurauksiin, ottaen samalla huomioon jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmät ja oikeusjärjestyksen perusteet (*ordre public*) sekä kansalliset perinteet tällä alalla.
- (8) Komissio hyväksyi 27 päivänä lokakuuta 2010 asiakirjan ”Katsaus Euroopan unionin kansalaisuuteen vuonna 2010 – Unionin kansalaisoikeuksien esteiden poistaminen”²⁰ ja ilmoitti siinä aikovansa antaa ehdotuksen säädökseksi, jonka avulla voidaan poistaa henkilöiden vapaata liikkuvuutta haittaavat esteet ja erityisesti ongelmat, joita pareilla on omaisuutensa hoidossa tai omaisuudenjaossa.
- (9) Komissio hyväksyi 16 päivänä maaliskuuta 2011 ehdotuksen neuvoston asetukseksi tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta laista sekä päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta aviovarallisuussuhteita koskevissa asioissa²¹ ja toisen ehdotuksen neuvoston asetukseksi tuomioistuimen toimivallasta, sovellettavasta laista sekä päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa²².
- (10) Kokouksessaan 3 päivänä joulukuuta 2015 neuvosto totesi, ettei aviovarallisuussuhteita ja rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevia asetusehdotuksia voitu hyväksyä yksimielisesti. Koko unioni ei siitä syystä voisi saavuttaa yhdessä tämän alan yhteistyötavoitteita kohtuullisessa ajassa.
- (11) Joulukuun 2015 ja helmikuun 2016 välisenä aikana Ruotsi, Belgia, Kreikka, Kroatia, Slovenia, Espanja, Ranska, Portugal, Italia, Malta, Luxemburg, Saksa, Tšekki, Alankomaat, Itävalta, Bulgaria ja Suomi esittivät komissiolle pyynnön, jossa toivottiin tiiviimmän yhteistyön aloittamista näiden jäsenvaltioiden välillä kansainvälisten parien varallisuussuhteiden alalla. Tiiviimpää yhteistyötä toivottiin erityisesti tuomioistuimen toimivaltaa, sovellettavaa lakia sekä päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevissa asioissa, jotka liittyvät aviovarallisuussuhteisiin ja rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin. Jäsenvaltiot pyysivät komissiota antamaan neuvostolle ehdotuksen tässä asiassa.
- (12) Neuvosto antoi [...] päivänä [...] kuuta [...] päätöksen [...], jolla se antoi luvan tiiviimpään yhteistyöhön tuomioistuimen toimivaltaa, sovellettavaa lakia sekä päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevissa asioissa, jotka liittyvät kansainvälisten parien varallisuussuhteisiin ja kattavat sekä aviovarallisuussuhteet että rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudelliset vaikutukset.
- (13) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 328 artiklan 1 kohdan mukaan tiiviimpään yhteistyöhön voivat sitä aloitettaessa liittyä kaikki jäsenvaltiot edellyttäen, että ne täyttävät siihen luvan antamista koskevassa päätöksessä vahvistetut mahdolliset osallistumisehdot. Ne voivat myös milloin tahansa liittyä siihen edellyttäen, että ne mainittujen ehtojen lisäksi noudattavat yhteistyön yhteydessä jo annettuja säädöksiä.

¹⁹ EUVL C 115, 4.5.2010, s. 1.

²⁰ KOM(2010) 603.

²¹ KOM(2011) 126.

²² KOM(2011) 127.

Komissio ja tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvat jäsenvaltiot varmistavat, että ne edistävät mahdollisimman monien jäsenvaltioiden osallistumista. Tämän asetuksen olisi oltava kaikilta osiltaan velvoittava ja sitä olisi sovellettava sellaisenaan ainoastaan osallistuvissa jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

- (14) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklan mukaisesti tätä asetusta olisi sovellettava rekisteröityihin parisuhteisiin, joilla on rajat ylittäviä varallisuus oikeudellisia vaikutuksia.
- (15) Avoparien oikeusvarmuuden turvaamiseksi heidän omaisuutensa osalta sekä tietyn ennakoitavuuden varmistamiseksi olisi kaikista rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavista säännöistä säädettävä yhdessä ainoassa säädöksessä.
- (16) Koska jäsenvaltioiden lainsäädännöissä säädetään eri tavoin muista parisuhteiden muodoista kuin avioliitosta, olisi tehtävä ero toisaalta niiden parien välillä, jotka ovat virallistaneet liittonsa viranomaisen suorittamalla parisuhteen rekisteröinnillä, ja toisaalta niiden parien välillä, jotka elävät yhdessä ilman suhteen virallistamista. Vaikka eräissä jäsenvaltioissa on jälkimmäisiä liittoja koskevia sääntöjä, olisi nämä liitot kuitenkin erotettava virallisesti rekisteröidyistä parisuhteista, joiden virallisen luonteen ansiosta niiden erityispiirteet voidaan ottaa huomioon ja niihin sovellettavia sääntöjä voidaan antaa unionin lainsäädännössä. Sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi olisi poistettava esteet, jotka haittaavat parisuhteensa rekisteröineiden henkilöiden vapaata liikkuvuutta, ja erityisesti ongelmat, joita näillä pareilla on omaisuutensa hoidossa tai omaisuudenjaossa. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tähän asetukseen olisi koottava säännökset, jotka koskevat tuomioistuimen toimivaltaa, sovellettavaa lakia sekä päätösten, virallisten asiakirjojen ja tuomioistuimessa tehtyjen sovintojen tunnustamista tai tapauksen mukaan hyväksymistä, täytäntöönpanokelpoisuutta ja täytäntöönpanoa.
- (17) Tämän asetuksen olisi katettava rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin liittyvät kysymykset. Rekisteröidyn parisuhteen käsite olisi määriteltävä vain siltä osin kuin se on tarpeen tämän asetuksen kannalta. Käsitteen täsmällinen sisältö olisi edelleen määriteltävä jäsenvaltioiden kansallisissa laeissa. Tämän asetuksen ei pitäisi millään tavoin velvoittaa jäsenvaltiota, jonka lainsäädännössä ei tunneta rekisteröidyn parisuhteen instituutiota, säätämään siitä kansallisessa lainsäädännössään.
- (18) Tämän asetuksen soveltamisala olisi ulotettava kaikkiin rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskeviin yksityisoikeudellisiin näkökohtiin, jotka kattavat sekä osapuolten omaisuuden päivittäisen hoidon että sen selvittämisen erityisesti parisuhteen purkauduttua tai toisen osapuolen kuoltua.
- (19) Tätä asetusta ei pitäisi soveltaa muihin yksityisoikeuden aloihin kuin rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin. Selvyyden vuoksi eräät kysymykset, joiden voitaisiin nähdä olevan yhteydessä rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin, olisi nimenomaisesti suljettava tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.
- (20) Tätä asetusta ei näin ollen pitäisi soveltaa rekisteröidyn parisuhteen osapuolten yleistä oikeustoimikelpoisuutta koskeviin kysymyksiin; poissulkeminen ei kuitenkaan saisi käsittää omaisuutta koskevia erityisiä valtuuksia ja oikeuksia, joita toisella tai kummallakin osapuolella on suhteessa joko toisiinsa tai kolmansiin osapuoliin, sillä näiden valtuuksien ja oikeuksien olisi kuuluttava asetuksen soveltamisalaan.

- (21) Asetusta ei pitäisi soveltaa muihin esikysymyksiin, kuten kysymyksiin rekisteröidyn parisuhteen olemassaolosta, pätevyydestä tai tunnustamisesta, jotka kuuluvat jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön, mukaan lukien niiden kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien sääntöjen soveltamisalaan.
- (22) Koska rekisteröidyn parisuhteen osapuolten elatusvelvollisuuksista säädetään jo toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetussa asetuksessa (EY) N:o 4/2009²³, ne olisi jätettävä tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Samaa kohtelua olisi sovellettava myös kuolleen osapuolen perimystä koskeviin kysymyksiin, joista säädetään toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ja virallisten asiakirjojen hyväksymisestä ja täytäntöönpanosta perintöasioissa sekä eurooppalaisen perintötodistuksen käyttöönnotosta 4 päivänä heinäkuuta 2012 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 650/2012²⁴.
- (23) Kysymykset, jotka koskevat rekisteröidyn parisuhteen osapuolten oikeutta siirtää tai tasata keskenään vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkeoikeuksia, jotka ovat karttuneet rekisteröidyn parisuhteen aikana mutta jotka eivät ole tuottaneet eläketuloa tänä aikana, olisi jätettävä näiden eläkeoikeuksien luonteesta riippumatta tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, ottaen huomioon jäsenvaltioiden erilaiset järjestelmät. Tätä poikkeusta olisi kuitenkin tulkittava suppeasti. Tätä asetusta olisi näin ollen sovellettava erityisesti eläkevarojen luokittelua koskevaan kysymykseen, määriin, jotka on jo maksettu toiselle osapuolelle rekisteröidyn parisuhteen aikana, ja mahdolliseen korvaukseen, joka myönnettäisiin toiselle osapuolelle siinä tapauksessa, että eläke on maksettu yhteisellä omaisuudella.
- (24) Tässä asetuksessa olisi sallittava kiinteään tai irtaimeen omaisuuteen liittyvän oikeuden syntyminen tai siirtyminen rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudellisten vaikutusten seurauksena näihin vaikutuksiin sovellettavan lain mukaisesti. Se ei kuitenkaan saisi vaikuttaa joidenkin jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä tunnettuihin, lukumäärältään rajoitettuihin (*numerus clausus*) esineoikeuksiin. Jäsenvaltiolta ei saisi edellyttää, että se tunnustaa alueellaan sijaitsevaa omaisuutta koskevan esineoikeuden, jos kyseistä esineoikeutta ei tunneta sen lainsäädännössä.
- (25) Jotta osapuolet kuitenkin voisivat nauttia heille rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisten vaikutusten tuloksena syntyneistä tai siirretyistä oikeuksista toisessa jäsenvaltiossa, tässä asetuksessa olisi säädettävä tuntemattoman esineoikeuden muuntamisesta esineoikeudeksi, joka lähinnä vastaa sitä kyseisen toisen jäsenvaltion lainsäädännössä. Muuntamisessa olisi otettava huomioon kyseisellä esineoikeudella tavoitellut päämäärät ja edut sekä sen vaikutukset. Lähinnä vastaavan kansallisen oikeuden määrittelyä varten voidaan ottaa yhteyttä sen valtion viranomaisiin tai toimivaltaisiin henkilöihin, jonka lakia rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin on sovellettu, lisätietojen saamiseksi oikeuden luonteesta ja vaikutuksista. Tätä varten voidaan käyttää siviili- ja kauppaoikeuden alan oikeudellisen yhteistyön nykyisiä verkostoja ja muita käytettävissä olevia toisen valtion lain ymmärtämistä helpottavia keinoja.
- (26) Tässä asetuksessa nimenomaisesti säädetty tuntemattomien esineoikeuksien muuntaminen ei saisi rajoittaa muita muuntamisen muotoja tätä asetusta sovellettaessa.

²³ EUVL L 7, 10.1.2009, s. 1.

²⁴ EUVL L 201, 27.7.2012, s. 107.

- (27) Edellytykset, jotka koskevat kiinteään tai irtaimeen omaisuuteen liittyvän oikeuden kirjaamista rekisteriin, olisi suljettava tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Näin ollen sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa rekisteriä pidetään, eli kiinteän omaisuuden osalta omaisuuden sijaintipaikan laissa (*lex rei sitae*) olisi määritettävä, millaisin oikeudellisin edellytyksin ja miten kirjaaminen on suoritettava ja mitkä viranomaiset, kuten kiinteistörekisterit tai notaarit, ovat vastuussa sen tarkistamisesta, että kaikki edellytykset täyttyvät ja että perusteeksi esitetyt tai laaditut asiakirjat ovat riittäviä tai sisältävät tarvittavat tiedot. Viranomaiset voivat erityisesti tarkistaa, että kiinteistön rekisteröintiä varten esitetyssä asiakirjassa mainittu rekisteröidyn parisuhteen osapuolen oikeus kiinteistöön on senkaltainen oikeus, joka kirjataan sellaisenaan rekisteriin tai joka muutoin osoitetaan rekisteriä pitävän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Asiakirjojen päällekkäisyyden välttämiseksi rekisteröintiviranomaisten olisi hyväksyttävä sellaiset toisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten laatimat asiakirjat, joiden liikkuvuudesta säädetään tässä asetuksessa. Tämä ei kuitenkaan saisi estää rekisteröintiviranomaisia pyytämästä rekisteröintiä hakevalta henkilöltä sellaisia esimerkiksi verojen maksamiseen liittyviä lisätietoja tai -asiakirjoja, joita edellytetään rekisteriä pitävän jäsenvaltion lainsäädännössä. Toimivaltainen viranomainen voi ilmoittaa rekisteröintiä hakevalle henkilölle, miten puuttuvat tiedot tai asiakirjat toimitetaan.
- (28) Oikeuden rekisteriin kirjaamisen vaikutukset olisi samoin jätettävä tämän asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa rekisteriä pidetään, olisi näin ollen määritettävä, onko rekisteröinnillä esimerkiksi oikeuden olemassaolon toteava vai oikeuden luova vaikutus. Jos esimerkiksi oikeuden hankkiminen kiinteään omaisuuteen on rekisterien kaikkia koskevan vaikutuksen (*erga omnes*) varmistamiseksi tai oikeustoimien suojaamiseksi kirjattava rekisteriin sen jäsenvaltion oikeuden mukaan, jossa rekisteriä pidetään, hankinta-ajankohtaan olisi sovellettava kyseisen jäsenvaltion lakia.
- (29) Tässä asetuksessa olisi otettava asianmukaisesti huomioon, että jäsenvaltioissa sovelletaan erilaisia järjestelmiä rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskeviin asioihin. Sen vuoksi tätä asetusta sovellettaessa sana 'tuomioistuim' olisi ymmärrettävä laajasti niin, että se kattaa sekä lainkäyttötehtäviä hoitavat tuomioistuimet sanan varsinaisessa merkityksessä että esimerkiksi notaarit, jotka joissakin jäsenvaltioissa hoitavat tuomioistuimen tavoin tiettyjä lainkäyttötehtäviä rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa, sekä notaarit ja oikeusalan ammattihenkilöt, jotka joissakin jäsenvaltioissa hoitavat rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskeviin asioihin liittyviä lainkäyttötehtäviä tuomioistuimen antaman valtuutuksen nojalla. Tässä asetuksessa säädettyjen toimivaltasääntöjen olisi sidottava kaikkia tässä asetuksessa määriteltyjä tuomioistuimia. Vastaavasti 'tuomioistuimen' käsite ei saisi kattaa viranomaisia, jotka eivät kuulu jäsenvaltion oikeusviranomaisiin mutta joilla on kansallisen lainsäädännön mukaan valtuudet käsitellä rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevia asioita. Tällaisia ovat useimmissa jäsenvaltioissa notaarit silloin kun he eivät hoida lainkäyttötehtäviä, mitä he eivät yleensä teekään.
- (30) Tässä asetuksessa olisi sallittava kaikkien notaarien, joilla on toimivaltaa rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa jäsenvaltioissa, käyttää kyseistä toimivaltaa. Tässä asetuksessa vahvistetut toimivaltasäännöt sitovat tietyn jäsenvaltion notaareja, jos he kuuluvat tätä asetusta sovellettaessa 'tuomioistuimen' määritelmän piiriin.
- (31) Notaarien laatimiin asiakirjoihin, jotka liittyvät rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskeviin asioihin jäsenvaltioissa, olisi sovellettava

tässä asetuksessa säädettyjä liikkumista koskevia sääntöjä. Kun notaarit hoitavat lainkäyttötehtäviä, heitä sitovat toimivaltasäännöt ja heidän tekemiensä päätösten olisi liikuttava päätösten tunnustamista, täytäntöönpanokelpoisuutta ja täytäntöönpanoa koskevien säännösten mukaisesti. Kun notaarit eivät hoida lainkäyttötehtäviä, heitä eivät sido toimivaltasäännöt ja heidän antamiensa virallisten asiakirjojen olisi liikuttava virallisia asiakirjoja koskevien säännösten mukaisesti.

- (32) Jotta voidaan ottaa huomioon parien lisääntynyt liikkuvuus ja edistää hyvää oikeudenkäyttöä, tämän asetuksen toimivaltasäännöillä olisi mahdollistettava, että kansalaisten kaikki toisiinsa liittyvät oikeusasiat käsiteltäisiin saman jäsenvaltion tuomioistuimessa. Tätä varten asetuksessa olisi pyrittävä keskittämään rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskeva toimivalta jäsenvaltioon, jonka tuomioistuin käsittelee osapuolen perimystä asetuksen (EU) N:o 650/2012 mukaisesti tai rekisteröidyn parisuhteen purkamista tai mitätöintiä.
- (33) Asetuksessa olisi säädettävä, että jos rekisteröidyn parisuhteen osapuolen perimystä koskeva menettely on vireillä jäsenvaltion tuomioistuimessa asetuksen (EU) N:o 650/2012 nojalla, kyseisen valtion tuomioistuimilla tulisi olla toimivalta ratkaista kyseiseen perintöasiaan liittyvät rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevat asiat.
- (34) Vastaavasti siinä jäsenvaltion tuomioistuimessa vireillä olevan käsittelyn yhteydessä, jolle parisuhteen purkamista tai mitätöintiä koskeva hakemus on osoitettu, vireille tulevat rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevat asiat olisi käsiteltävä kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimessa, jos osapuolet niin sopivat.
- (35) Siltä osin kuin rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevat asiat eivät liity osapuolen perimystä tai rekisteröidyn parisuhteen purkamista tai mitätöintiä koskevaan, jäsenvaltion tuomioistuimessa vireillä olevaan oikeudenkäyntiin, tässä asetuksessa olisi säädettävä, että toimivalta määritetään perättäin sovellettavien liittymäperusteiden perusteella. Ensisijaisena liittymäperusteena on tällöin osapuolten vakinainen asuinpaikka silloin kun asia saatetaan tuomioistuimen käsiteltäväksi. Perättäin sovellettavista toimivaltaperusteista viimeisen tulisi viitata jäsenvaltioon, jonka lainsäädännön mukaisesti parisuhteen pakollinen rekisteröinti on tehty parisuhteen solmimiseksi. Koska kansalaisten liikkuvuus on lisääntynyt, liittymäperusteet on valittu siten, että voidaan varmistaa osapuolten todellinen liittymä jäsenvaltioon, jossa toimivaltaa käytetään.
- (36) Koska kaikissa jäsenvaltioissa ei ole säädetty rekisteröidyistä parisuhteista, sellaisen jäsenvaltion tuomioistuin, jonka lainsäädännössä ei tunneta rekisteröidyn parisuhteen instituutiota, voi poikkeuksellisesti joutua toteamaan, ettei sillä ole tämän asetuksen mukaista toimivaltaa. Tällaisessa tapauksessa tuomioistuimen on toimittava ripeästi, ja asianosaisten olisi toimivaltaperusteiden järjestyksestä riippumatta voitava saattaa asia vireille missä tahansa muussa jäsenvaltiossa, jolla on toimivallan antava liittymä. Tällöin on kuitenkin kunnioitettava asianosaisten sopimusvapautta. Jos tuomioistuin on päättänyt jättää asian tutkimatta toimivallan puuttumisen vuoksi ja asia on pantu vireille oikeuspaikkasopimuksen tai vastaajan saapuville tulon perusteella toimivaltaisessa toisessa tuomioistuimessa, myös tuo toinen tuomioistuin voi joutua poikkeuksellisesti toteamaan, ettei se ole toimivaltainen. Sääntöä ei kuitenkaan sovelleta, jos viimeksi mainittu tuomioistuin on jäsenvaltiossa, jonka lain mukaisesti parisuhde on rekisteröity. Siltä varalta, että millään tuomioistuimella ei ole tämän asetuksen muiden säännösten nojalla toimivaltaa,

asetukseen on sisällytetty toissijaista toimivaltaa koskeva sääntö, jonka avulla ehkäistään oikeussuojan epäämisen riski.

- (37) Oikeusvarmuuden, ennakoitavuuden ja asianosaisten sopimusvapauden lisäämiseksi tässä asetuksessa olisi annettava tietyin edellytyksin asianosaisille mahdollisuus tehdä oikeuspaikkasopimus joko sen jäsenvaltion tuomioistuimen hyväksi, jonka lakia sovelletaan, tai sen jäsenvaltion tuomioistuimen hyväksi, jonka lain mukaisesti parisuhde on rekisteröity.
- (38) Tämän asetuksen ei pitäisi estää asianosaisia ratkaisemasta asiaa sovinnollisesti tuomioistuimen ulkopuolella, esimerkiksi notaarin avulla, valitsemassaan jäsenvaltiossa, jos se on mahdollista kyseisen jäsenvaltion lain nojalla. Näin olisi voitava toimia myös siinä tapauksessa, että rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovellettava laki ei ole kyseisen jäsenvaltion laki.
- (39) Jotta varmistettaisiin, että kaikkien jäsenvaltioiden tuomioistuimet voivat käyttää toimivaltaa samoilla perusteilla osapuolten rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisten vaikutusten osalta, tässä asetuksessa olisi lueteltava tyhjentävästi perusteet, joilla tällaista toissijaista toimivaltaa voidaan käyttää.
- (40) Erityisesti niiden tilanteiden varalta, joissa oikeussuoja on evätty, tässä asetuksessa olisi säädettävä varatoimivallan (*forum necessitatis*) käyttämisestä niin, että jäsenvaltion tuomioistuimelle annetaan poikkeustapauksissa mahdollisuus ratkaista rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia koskeva asia, jolla on läheinen liittymä kolmanteen valtioon. Tällainen poikkeustapaus voi syntyä, kun oikeudenkäynti asianomaisessa kolmannessa valtiossa osoittautuu mahdottomaksi esimerkiksi sisällissodan vuoksi tai kun rekisteröidyn parisuhteen osapuolen ei kohtuudella voida odottaa aloittavan oikeudenkäyntiä tai osallistuvan siihen kyseisessä valtiossa. Varatoimivaltaa olisi kuitenkin voitava käyttää ainoastaan, jos asialla on riittävä liittymä jäsenvaltioon, jonka tuomioistuimessa asia pannaan vireille.
- (41) Oikeudenkäytön yhdenmukaisuuden vuoksi olisi vältettävä sitä, että eri jäsenvaltioissa annetaan keskenään ristiriitaisia tuomioita. Sitä varten tässä asetuksessa olisi säädettävä yleisistä menettelysäännöistä, jotka ovat samanlaisia kuin muissa yksityisoikeudellisen yhteistyön alalla annetuissa unionin säännöksissä. Yksi tällainen menettelysääntö on vireilläoloa koskeva sääntö, jota sovelletaan, jos sama rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia koskeva asia pannaan vireille eri jäsenvaltioissa olevissa eri tuomioistuimissa. Säännön mukaan määritetään, missä tuomioistuimessa asia olisi käsiteltävä.
- (42) Jotta kansalaiset voisivat nauttia sisämarkkinoiden tarjoamista eduista siten, että tähän liittyy täysi oikeusvarmuus, asetuksella olisi annettava osapuolille mahdollisuus tietää ennakolta, mitä lakia heidän rekisteröidyn parisuhteensa varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovelletaan. Ristiriitaisten tulosten välttämiseksi olisi sen vuoksi otettava käyttöön yhdenmukaiset lainvalintasäännöt. Pääsääntönä olisi oltava, että rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovelletaan ennakoitavissa olevaa lakia, johon sillä on läheinen liittymä. Oikeusvarmuuden vuoksi ja varallisuusosoikeudellisten vaikutusten pirstoutumisen välttämiseksi sovellettavaa lakia olisi sovellettava kokonaisvaltaisesti kaikkiin rekisteröidyn parisuhteen piiriin kuuluviin varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin omaisuuden luonteesta riippumatta ja myös silloin, kun omaisuus sijaitsee toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa valtiossa.

- (43) Tämän asetuksen mukaisesti määräytyvää lakia olisi sovellettava, vaikka kyseessä ei olisi jäsenvaltion laki.
- (44) Jotta rekisteröidyn parisuhteen osapuolten olisi helpompi hoitaa omaisuuttaan, heille olisi annettava tässä asetuksessa omaisuuden luonteesta tai sijainnista riippumatta mahdollisuus valita rekisteröidyn parisuhteensa varallisuusoikeudellisiin vaikutuksiin sovellettava laki niiden lakien joukosta, joihin heillä on läheinen yhteys esimerkiksi vakinaisen asuinpaikkansa tai kansalaisuutensa perusteella. Sen estämiseksi, että lainvalinta menettäisi oikeusvaikutuksiaan ja osapuolet jäisivät näin oikeudelliseen tyhjiöön, lainvalinta olisi kuitenkin rajoitettava koskemaan lakia, jossa rekisteröityihin parisuhteisiin liitetään varallisuusoikeudellisia vaikutuksia. Valinta voidaan tehdä milloin tahansa, joko ennen parisuhteen rekisteröintiä, parisuhteen rekisteröinnin yhteydessä tai rekisteröidyn parisuhteen aikana.
- (45) Jotta voidaan turvata oikeustoimien oikeusvarmuus ja estää rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusoikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavan lain vaihtaminen ilman, että vaihto annetaan osapuolille tiedoksi, ei rekisteröidyn parisuhteen varallisuusoikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavaa lakia saa vaihtaa, elleivät osapuolet ole selvästi ilmaisseet haluavansa vaihtamista. Rekisteröidyn parisuhteen osapuolten tekemä lain vaihto ei voi tulla voimaan takautuvasti, paitsi jos osapuolet ovat nimenomaisesti näin päättäneet. Missään tapauksessa tämä ei saa vaikuttaa kolmansien oikeuksiin.
- (46) Lainvalintasopimuksen aineellista ja muodollista pätevyyttä koskevat säännöt olisi määriteltävä niin, että osapuolten tietoon perustuva lainvalinta helpottuu ja että heidän yhteistä sopimustaan kunnioitetaan oikeusvarmuuden ja paremman oikeussuojan saatavuuden varmistamiseksi. Muodollisen pätevyyden osalta olisi otettava käyttöön tiettyjä takeita sen varmistamiseksi, että osapuolet ovat tietoisia valintansa seurauksista. Lainvalintasopimus olisi vähintään tehtävä kirjallisena ja päivättävä, ja kummankin osapuolen olisi allekirjoitettava se. Jos kuitenkin sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molempien osapuolten vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä, edellytetään muitakin muotovaatimuksia, kyseisiä vaatimuksia olisi noudatettava. Tällaisia muita muotovaatimuksia saattaa esimerkiksi olla jossakin jäsenvaltiossa, jossa sopimus lisätään rekisteröidyn parin varallisuussopimukseen. Jos osapuolten vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä eri jäsenvaltioissa, jotka asettavat erilaisia muotovaatimuksia, jommankumman valtion muotovaatimusten noudattamisen tulisi riittää. Jos osapuolista vain toisen vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä sellaisessa jäsenvaltiossa, joka asettaa muita muotovaatimuksia, niitä olisi noudatettava.
- (47) Rekisteröidyn parin varallisuussopimus on osapuolten omaisuutta koskevien määräysten muoto, jonka sallittavuus ja hyväksyttävyyys vaihtelevat jäsenvaltioittain. Jotta helpotetaan sitä, että rekisteröidyn parin varallisuussopimuksen johdosta saadut varallisuusoikeudet hyväksytään jäsenvaltioissa, olisi määriteltävä tällaisten sopimusten muodollista pätevyyttä koskevat säännöt. Sopimus olisi vähintään tehtävä kirjallisesti ja päivättävä, ja kummankin osapuolen olisi allekirjoitettava se. Sopimuksen olisi kuitenkin täytettävä myös muita pätevyysvaatimuksia sen mukaan kuin säädetään asetuksessa määritetyssä, rekisteröidyn parisuhteen varallisuusoikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavassa lainsäädännössä ja sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa osapuolten vakinainen asuinpaikka on. Tässä asetuksessa olisi määritettävä myös, mitä lainsäädäntöä sovelletaan tällaisten sopimusten aineelliseen pätevyysvaatimukseen.
- (48) Jotta voidaan taata ennakoitavuus ja oikeusvarmuus sekä ottaa huomioon parin todellinen elämäntilanne, tässä asetuksessa olisi säädettävä, että rekisteröidyn parisuhteen

varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka lain mukaisesti parisuhteen pakollinen rekisteröinti on tehty parisuhteen solmimiseksi, jos osapuolet eivät ole valinneet sovellettavaa lakia.

- (49) Kun tässä asetuksessa viitataan kansalaisuuteen liittymäperusteena, kysymys siitä, miten käsitellä tapauksia, joissa henkilöillä on useita kansalaisuuksia, on esikysymys, joka ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, vaan siihen olisi sovellettava kansallista oikeutta, mukaan lukien tarvittaessa kansainvälisiä yleissopimuksia, noudattaen täysin Euroopan unionin yleisiä periaatteita. Tämän ei tulisi vaikuttaa tämän asetuksen mukaisen lainvalinnan pätevyYTEEN.
- (50) Jos lainvalintaa tai rekisteröidyn parin varallisuussopimusta ei ole tehty, jäsenvaltion oikeusviranomaisen olisi rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavaa lakia määritettäessä voitava kumman tahansa osapuolen pyynnöstä tehdä poikkeustapauksissa – jos osapuolet ovat muuttaneet vakinaiseen asuinvaltioonsa pitkäksi aikaa – johtopäätös, että tuon valtion lakia voidaan soveltaa, jos osapuolet ovat tukeutuneet siihen. Tämä ei saa missään tapauksessa vaikuttaa kolmansien oikeuksiin.
- (51) Rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavaksi määritettyä lakia olisi sovellettava näihin vaikutuksiin alkaen siitä, että toisen tai kummankin osapuolen varallisuus luokitellaan eri omaisuuslajeihin rekisteröidyn parisuhteen aikana ja sen purkamisen jälkeen, ja päättyen siihen, että varallisuus ositetaan. Laissa tulisi säätää myös rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisista vaikutuksista parisuhteen osapuolen ja kolmansien osapuolten väliseen oikeussuhteeseen. Rekisteröidyn parisuhteen osapuoli voi kuitenkin vedota rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavaan lakiin kolmatta osapuolta vastaan tällaisten vaikutusten soveltamiseksi ainoastaan, jos rekisteröidyn parisuhteen osapuolen ja kolmannen osapuolen oikeudelliset suhteet ovat syntyneet aikana, jolloin kolmas osapuoli tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää kyseisestä laista.
- (52) Yleistä etua koskevien seikkojen, kuten jäsenvaltion poliittisen, sosiaalisen tai taloudellisen järjestelmän suojelun, olisi annettava oikeutus siihen, että jäsenvaltioiden tuomioistuimet ja muut toimivaltaiset viranomaiset saavat poikkeustapauksissa mahdollisuuden soveltaa poikkeuksia, jotka perustuvat kansainvälisesti pakottaviin säännöksiin. Näin ollen 'kansainvälisesti pakottavien säännösten' käsitteen olisi katettava pakottavat säännöt, kuten yhteisenä kotina käytetyn asunnon suojaa koskevat säännöt. Tämä rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavan lain soveltamista koskeva poikkeus edellyttää kuitenkin suppeaa tulkintaa, jotta se on sopusoinnussa tämän asetuksen yleisen tavoitteen kanssa.
- (53) Jäsenvaltioiden tuomioistuimille ja muille rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia koskevia asioita käsitteleville toimivaltaisille viranomaisille olisi myös annettava yleistä etua koskevien seikkojen perusteella poikkeustilanteissa mahdollisuus olla ottamatta huomioon ulkomaisen lain tiettyjä säännöksiä, jos tällaisten säännösten soveltaminen olisi tietyssä tapauksessa selvästi ristiriidassa kyseisen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteiden (*ordre public*) kanssa. Tuomioistuimet tai muut toimivaltaiset viranomaiset eivät kuitenkaan saisi soveltaa oikeusjärjestyksen perusteisiin perustuvaa poikkeusta estääkseen toisen valtion lain soveltamisen tai kieltäytyäkseen toisen jäsenvaltion päätöksen, virallisen asiakirjan tai tuomioistuimessa tehdyn sovinnon tunnustamisesta tai tapauksen mukaan hyväksymisestä taikka täytäntöönpanosta, jos tämä olisi vastoin Euroopan unionin perusoikeuskirjaa ja erityisesti sen 21 artiklassa vahvistettua syrjimättömyysperiaatetta.

- (54) Koska eräissä valtioissa on käytössä kaksi tai useampia oikeusjärjestelmiä tai säännöstöjä, joita sovelletaan tällä asetuksella säänneltäviin kysymyksiin, olisi säädettävä, missä määrin tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan näiden valtioiden eri alueilla.
- (55) Kun otetaan huomioon tämän asetuksen yleinen tavoite, joka on se, että rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa annetut, jäsenvaltioissa tehdyt päätökset tunnustetaan vastavuoroisesti, tässä asetuksessa olisi oltava päätösten tunnustamista, täytäntöönpanokelpoisuutta ja täytäntöönpanoa koskevia sääntöjä, jotka ovat samanlaisia kuin muissa yksityisoikeudellisen yhteistyön alalla annetuissa unionin säädöksissä.
- (56) Jotta voidaan ottaa huomioon erilaiset järjestelmät, joiden mukaisesti rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia näkökohtia koskevia asioita käsitellään jäsenvaltioissa, tässä asetuksessa olisi varmistettava virallisten asiakirjojen hyväksyminen ja täytäntöönpanokelpoisuus rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa kaikissa jäsenvaltioissa.
- (57) Virallisilla asiakirjoilla olisi oltava toisessa jäsenvaltiossa sama todistusvoima kuin niillä on alkuperäjäsenvaltiossa tai sen kanssa mahdollisimman vertailukelpoinen vaikutus. Kun määritetään tietyn virallisen asiakirjan todistusvoimaa toisessa jäsenvaltiossa tai sen kanssa mahdollisimman vertailukelpoista vaikutusta, olisi todettava, millainen virallisen asiakirjan todistusvoima on laadultaan ja soveltamisalaltaan alkuperäjäsenvaltiossa. Siksi alkuperäjäsenvaltion laista riippuu, millainen todistusvoima tietyllä virallisella asiakirjalla olisi oltava toisessa jäsenvaltiossa.
- (58) Virallisen asiakirjan 'virallisuuden' olisi oltava itsenäinen käsite. Virallisuuden kattamia seikkoja ovat esimerkiksi asiakirjan aitous, asiakirjan muodolliset vaatimukset, asiakirjan laativan viranomaisen valtuudet ja menettely, jonka mukaisesti asiakirja laaditaan. Virallisuuden olisi katettava myös asianomaisen viranomaisen viralliseen asiakirjaan kirjaamat tosiseikat, esimerkiksi se, että mainitut asianosaiset saapuivat viranomaisen luokse mainittuna ajankohtana ja että he tekivät mainitut ilmoitukset. Asianosaisen, joka haluaa riitauttaa virallisen asiakirjan virallisuuden, olisi tehtävä se virallisen asiakirjan alkuperäjäsenvaltion toimivaltaisessa tuomioistuimessa kyseisen jäsenvaltion lain mukaisesti.
- (59) Ilmaisuihin 'viralliseen asiakirjaan kirjatut oikeustoimet tai oikeudelliset suhteet' olisi tulkittava viittaukseksi viralliseen asiakirjaan kirjattuun asiiasisältöön. Asianosaisen, joka haluaa riitauttaa viralliseen asiakirjaan kirjatut oikeustoimet tai oikeudelliset suhteet, olisi tehtävä se tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen tämän asetuksen nojalla. Kyseisen tuomioistuimen olisi ratkaistava riitautettu asia rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavan lain mukaisesti.
- (60) Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa tulee esille viralliseen asiakirjaan kirjattuja oikeustoimia ja oikeudellisia suhteita koskeva liitännäiskysymys, on asiaa käsittelevä tuomioistuin toimivaltainen ratkaisemaan tuon kysymyksen.
- (61) Riitautetulla virallisella asiakirjalla ei saisi olla todistusvoimaa muussa jäsenvaltiossa kuin alkuperäjäsenvaltiossa riitautuskanteen ollessa vireillä. Jos riitautus koskee ainoastaan erityistä kysymystä, joka liittyy viralliseen asiakirjaan kirjattuihin oikeustoimiin ja oikeudellisiin suhteisiin, kyseessä olevalla virallisella asiakirjalla ei saisi olla todistusvoimaa muussa jäsenvaltiossa kuin alkuperäjäsenvaltiossa riitautetun kysymyksen osalta riitautuskanteen ollessa vireillä. Riitautuksen johdosta pätemättömäksi julistetun virallisen asiakirjan olisi lakattava olemasta todistusvoimainen.

- (62) Jos viranomaiselle esitetään tätä asetusta sovellettaessa kaksi ristiriidassa olevaa virallista asiakirjaa, sen olisi arvioitava, kumpaa virallista asiakirjaa olisi, vai olisiko kumpaakaan, pidettävä ensisijaisena ottaen huomioon kyseessä olevan tapauksen olosuhteet. Jos olosuhteiden perusteella ei ole selvää, kumpaa virallista asiakirjaa olisi, vai olisiko kumpaakaan, pidettävä ensisijaisena, kysymys olisi ratkaistava tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen tämän asetuksen nojalla, tai tuomioistuimessa, jossa asia on tullut esiin vireillä olevan oikeudenkäynnin liitännäiskysymyksenä. Jos virallinen asiakirja ja päätös ovat ristiriidassa keskenään, olisi otettava huomioon tämän asetuksen mukaiset päätösten tunnustamatta jättämisen perusteet.
- (63) Tämän asetuksen nojalla tapahtuvan, rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevan päätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon ei pitäisi kuitenkaan millään tavalla merkitä sen rekisteröidyn parisuhteen tunnustamista, johon päätös perustuu.
- (64) Olisi säädettävä, millainen suhde vallitsee tämän asetuksen ja sellaisten rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevien kahden- tai monenvälisten sopimusten välillä, joiden osapuolia jäsenvaltiot ovat.
- (65) Tämän asetuksen soveltamisen helpottamiseksi jäsenvaltiot olisi velvoitettava ilmoittamaan tietyt tiedot rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevista säädöksistään ja menettelyistään neuvoston päätöksellä 2001/470/EY²⁵ perustetun siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston puitteissa. Jotta kaikki tämän asetuksen käytännön soveltamisen kannalta oleelliset tiedot voidaan julkaista *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* hyvissä ajoin, jäsenvaltioiden olisi myös ilmoitettava kyseiset tiedot komissiolle ennen asetuksen soveltamisen aloittamista.
- (66) Tämän asetuksen soveltamisen helpottamiseksi ja nykyaikaisen viestintäteknologian käytön mahdollistamiseksi olisi myös vahvistettava vakiolomakkeet niille todistuksille, jotka esitetään päätöksen, virallisen asiakirjan tai tuomioistuimessa tehdyn sovinnon täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevan hakemuksen yhteydessä.
- (67) Tässä asetuksessa säädettyjen määräaikojen ja määräpäivien laskemiseen olisi sovellettava määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavista säännöistä 3 päivänä kesäkuuta 1971 annettua neuvoston asetusta (ETY, Euratom) N:o 1182/71²⁶.
- (68) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa päätösten, tuomioistuimessa tehtyjen sovintojen ja virallisten asiakirjojen täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevien todistusten ja lomakkeiden laatimisen ja myöhemmän muuttamisen osalta. Tätä valtaa olisi käytettävä yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä, 16 päivänä helmikuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011²⁷ mukaisesti.
- (69) Tässä asetuksessa tarkoitettujen todistusten ja lomakkeiden laatimista ja myöhempää muuttamista koskevien täytäntöönpanosäädösten hyväksymiseen olisi sovellettava asetuksen (EU) N:o 182/2011 4 artiklan mukaista neuvoa-antavaa menettelyä.
- (70) Jäsenvaltiot eivät voi riittäväällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, jotka ovat henkilöiden vapaa liikkuvuus Euroopan unionissa, rekisteröidyn parisuhteen osapuolten mahdollisuus järjestää varallisuus oikeudelliset suhteensa keskenään ja suhteessa kolmansiin osapuoliin yhteiselämänsä aikana ja omaisuuden osituksessa sekä parempi ennakoitavuus ja

²⁵ EYVL L 174, 27.6.2001, s. 25.

²⁶ EYVL L 124, 8.6.1971, s. 1.

²⁷ EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13.

oikeusvarmuus, vaan ne voidaan tämän asetuksen laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, tarvittaessa toteuttamalla tiiviimpää yhteistyötä jäsenvaltioiden välillä. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti unioni voi siten toteuttaa toimenpiteitä. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

- (71) Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet ja erityisesti sen 7 artikla (yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen), 9 artikla (oikeus solmia avioliitto ja oikeus perustaa perhe kansallisten lainsäädäntöjen mukaisesti), 17 artikla (omistusoikeus), 21 artikla (syrjintäkielto) ja 47 artikla (oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen). Jäsenvaltioiden tuomioistuinten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on sovellettava tätä asetusta kyseisiä oikeuksia ja periaatteita kunnioittaen,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

I luku

Soveltamisala ja määritelmät

1 artikla

Soveltamisala

1. Tätä asetusta sovelletaan rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskeviin asioihin.
Sitä ei sovelleta vero-, tulli- tai hallintoasioihin.
2. Tämän asetuksen soveltamisalaan eivät kuulu seuraavat asiat:
 - a) rekisteröidyn parisuhteen osapuolten oikeustoimikelpoisuus,
 - b) rekisteröidyn parisuhteen olemassaolo, pätevyys ja tunnustaminen,
 - c) elatusvelvoitteet,
 - d) perimys kuolleen osapuolen jälkeen,
 - e) sosiaaliturva,
 - f) rekisteröidyn parisuhteen purkamisen tai mitätöinnin tapauksessa oikeus siirtää tai tasata osapuolten kesken rekisteröidyn parisuhteen aikana karttuneita vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkeoikeuksia, jotka eivät ole tuottaneet eläketuloa rekisteröidyn parisuhteen aikana,
 - g) kiinteistöä koskevien esineoikeuksien luonne ja
 - h) kiinteään tai irtaimeen omaisuuteen liittyvien oikeuksien kirjaaminen rekisteriin, kirjaamisen oikeudelliset edellytykset mukaan luettuina, ja tällaisten oikeuksien rekisteriin kirjaamisen tai kirjaamatta jättämisen vaikutukset.

2 artikla

Toimivalta rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa jäsenvaltioissa

Tämä asetus ei vaikuta jäsenvaltioiden viranomaisten toimivaltaan käsitellä rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevia asioita.

3 artikla

Määritelmät

1. Tässä asetuksessa tarkoitetaan
 - a) 'rekisteröidyllä parisuhteella' laissa säädettyä kahden henkilön yhteiselämää, jonka rekisteröinti on pakollista kyseisen lain mukaan ja jonka on syntyäkseen täytettävä kyseisessä laissa edellytetyt muotovaatimukset;
 - b) 'rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisilla vaikutuksilla' kaikkia niitä sääntöjä, jotka koskevat osapuolten keskinäisiä varallisuus suhteita sekä osapuolten varallisuus suhteita suhteessa kolmansiin osapuoliin ja jotka ovat seurausta parisuhteen rekisteröinnin tai sen purkamisen tuloksena syntyvästä oikeussuhteesta;
 - c) 'rekisteröidyn parin varallisuus sopimuksella' sopimusta, jolla osapuolet tai tulevat osapuolet järjestävät rekisteröidyn parisuhteensa varallisuus oikeudelliset vaikutukset;
 - d) 'virallisella asiakirjalla' rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevaan asiaan liittyvää asiakirjaa, joka on laadittu virallisesti tai rekisteröity virallisena asiakirjana jäsenvaltiossa ja jonka
 - i) virallisuus liittyy asiakirjan allekirjoitukseen ja sisältöön ja
 - ii) virallisuuden on vahvistanut viranomainen tai muu alkuperäjäsenvaltion tähän tarkoitukseen valtuuttama virallinen taho;
 - e) 'päätöksellä' jäsenvaltion tuomioistuimen rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevassa asiassa antamaa päätöstä riippumatta siitä, miksi päätöstä kutsutaan, samoin kuin kulujen tai kustannusten määrittämistä koskevaa tuomioistuimen virkamiehen päätöstä;
 - f) 'tuomioistuimessa tehdyllä sovinnolla' tuomioistuimen hyväksymää tai oikeudenkäynnin kuluessa tuomioistuimessa tehtyä sovintoa rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevassa asiassa;
 - g) 'alkuperäjäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, jossa tapauksen mukaan päätös on tehty tai virallinen asiakirja on laadittu tai tuomioistuimessa tehty sovinto on hyväksytty tai tehty;
 - h) 'täytäntöönpanojäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, jossa päätöksen, virallisen asiakirjan tai tuomioistuimessa tehdyn sovinnon tunnustamista ja/tai täytäntöönpanoa pyydetään.
2. Tätä asetusta sovellettaessa 'tuomioistuimella' tarkoitetaan oikeusviranomaisia ja kaikkia muita viranomaisia ja oikeusalan ammattihenkilöitä, jotka ovat toimivaltaisia

rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa ja jotka hoitavat lainkäyttötehtäviä tai toimivat oikeusviranomaisen antaman valtuutuksen nojalla tai oikeusviranomaisen valvonnassa, edellyttäen että nämä muut viranomaiset ja oikeusalan ammattihenkilöt pystyvät antamaan takeita puolueettomuudestaan ja kaikkien asianosaisten oikeudesta tulla kuulluksi, että ne ovat tehneet päätöksensä sen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, jossa ne toimivat, ja että nämä päätökset täyttävät seuraavat edellytykset:

- i) päätökseen voi hakea muutosta tai sen uudelleen tarkastelua voi pyytää oikeusviranomaisessa; ja
- ii) päätöksellä on sama oikeusvoima ja vaikutus kuin samaa asiaa koskevalla oikeusviranomaisen päätöksellä.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettut muut viranomaiset ja oikeusalan ammattihenkilöt 64 artiklan mukaisesti.

II luku Toimivalta

4 artikla

Toimivalta toisen osapuolen kuollessa

Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa pannaan vireille rekisteröidyn parisuhteen osapuolen perimystä koskeva kanne asetuksen (EU) N:o 650/2012 nojalla, tuon valtion tuomioistuimella on toimivalta ratkaista kyseiseen perintöasiaan liittyvät rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevat kysymykset.

5 artikla

Parisuhteen purkamista tai mitätöintiä koskeva toimivalta

1. Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa pannaan vireille rekisteröidyn parisuhteen purkaminen tai mitätöinti, kyseisen valtion tuomioistuimella on toimivalta ratkaista kyseiseen purkamiseen tai mitätöintiin liittyviä rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevat kysymykset, jos osapuolet niin sopivat.
2. Jos 1 kohdassa tarkoitettu sopimus tehdään ennen rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevan asian vireillepanoa, sen on oltava 7 artiklan mukainen.

6 artikla

Toimivalta muissa tapauksissa

Jos jäsenvaltion millään tuomioistuimella ei ole toimivaltaa 4 tai 5 artiklan nojalla tai muissa kuin näissä artikloissa säädetyissä tapauksissa, toimivalta ratkaista rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevat kysymykset kuuluu sen jäsenvaltion tuomioistuimelle,

- a) jonka alueella osapuolten vakinainen asuinpaikka on silloin kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa, tai jos tämä ei ole mahdollista,

- b) jonka alueella osapuolten viimeinen vakinainen asuinpaikka oli, edellyttäen että toinen osapuolista asuu siellä edelleen silloin kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa, tai jos tämä ei ole mahdollista,
- c) jonka alueella vastaajan vakinainen asuinpaikka on silloin kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa, tai jos tämä ei ole mahdollista,
- d) jonka kansalaisuus molemmilla osapuolilla on silloin kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa, tai jos tämä ei ole mahdollista,
- e) jonka lain mukaisesti parisuhde on rekisteröity.

7 artikla

Oikeuspaikan valinta

1. Asianosaiset voivat 6 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa sopia, että heidän rekisteröidyn parisuhteensa varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa yksinomainen toimivalta on joko sen jäsenvaltion tuomioistuimella, jonka lainsäädäntöä sovelletaan 22 artiklan tai 26 artiklan 1 kohdan mukaisesti, tai sen jäsenvaltion tuomioistuimella, jonka lain mukaisesti parisuhde on rekisteröity.
2. Sopimus on laadittava kirjallisena ja asianosaisten on päivättävä ja allekirjoitettava se. Kirjallisena pidetään myös kaikkea sähköisin keinoin tapahtuvaa viestintää, jonka tuloksena on sopimuksen pysyvä tallenne.

8 artikla

Vastaajan saapuville tulon perustuva toimivalta

1. Sen toimivallan lisäksi, joka tuomioistuimella on tämän asetuksen muiden säännösten nojalla, toimivaltainen on sen jäsenvaltion tuomioistuin, jonka lakia sovelletaan 22 artiklan tai 26 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja jossa vastaaja tulee saapuville. Tätä sääntöä ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun vastaaja on tullut saapuville kiistääkseen toimivallan, eikä 4 artiklan mukaisissa tapauksissa.
2. Ennen kuin tuomioistuin toteaa olevansa toimivaltainen 1 kohdan nojalla, sen on huolehdittava siitä, että vastaajalle ilmoitetaan hänen oikeudestaan kiistää toimivalta ja saapuville tulon tai sen laiminlyömisen seurauksista.

9 artikla

Vaihtoehtoinen toimivalta

1. Jos 4 tai 5 artiklan tai 6 artiklan a, b, c tai d alakohdan mukaisesti toimivaltainen jäsenvaltion tuomioistuin toteaa, ettei sen soveltamassa lainsäädännössä säädetä rekisteröidystä parisuhteesta, se voi jättää asian tutkimatta toimivallan puuttumisen vuoksi. Tuomioistuimen on päätettävä toimivallan puuttumisesta ilman aiheetonta viivytystä.
2. Jos 1 kohdassa tarkoitettu tuomioistuin toteaa, ettei se ole toimivaltainen, ja asianosaiset sopivat 7 artiklan mukaisesti toimivallan siirtämisestä minkä tahansa muun jäsenvaltion tuomioistuimelle, kyseisen jäsenvaltion tuomioistuimella on toimivalta ratkaista rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevat asiat.

Muissa tapauksissa toimivalta rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskeissa asioissa on millä tahansa muun jäsenvaltion tuomioistuimella 6 tai 8 artiklan mukaisesti.

3. Tätä artiklaa ei sovelleta, jos osapuolten välinen rekisteröity parisuhde on purettu tai mitätöity päätöksellä, joka voidaan tunnustaa tuomioistuinjäsenvaltiossa.²⁸

10 artikla

Toissijainen toimivalta

Jos jäsenvaltion millään tuomioistuimella ei ole 4, 5, 6, 7 tai 8 artiklan nojalla toimivaltaa tai jos kaikki tuomioistuimet ovat 9 artiklan mukaisesti todenneet, etteivät ne ole toimivaltaisia, eikä millään tuomioistuimella ole 6 artiklan e alakohdan, 7 tai 8 artiklan nojalla toimivaltaa, toimivaltainen on sellaisen jäsenvaltion tuomioistuin, jonka alueella toisella tai kummallakin osapuolella on kiinteää omaisuutta, mutta tällöin sen tuomioistuimen toimivalta, jossa kanne on pantu vireille, koskee pelkästään asianomaista kiinteää omaisuutta.

11 artikla

Varatoimivalta

Jos jäsenvaltion millään tuomioistuimella ei ole 4, 5, 6, 7, 8 tai 10 artiklan nojalla toimivaltaa tai jos kaikki tuomioistuimet ovat 9 artiklan mukaisesti todenneet, etteivät ne ole toimivaltaisia, eikä millään tuomioistuimella ole 6 artiklan e alakohdan, 7, 8 tai 10 artiklan nojalla toimivaltaa, jäsenvaltion tuomioistuin voi poikkeuksellisesti ratkaista rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevan asian, jos oikeudenkäyntiä ei voida kohtuudella panna vireille tai toteuttaa tai jos oikeudenkäynti olisi mahdoton kolmannessa valtiossa, johon asialla on läheinen liittymä.

Asialla on oltava riittävä liittymä jäsenvaltioon, jonka tuomioistuimessa asia pannaan vireille.

12 artikla

Toimivalta vastakanteen yhteydessä

Tuomioistuimella, jossa asia on vireillä 4, 5, 6, 7, 8, 10 tai 11 artiklan nojalla, on toimivalta käsitellä myös vastakanne, joka kuuluu tämän asetuksen soveltamisalaan.

13 artikla

Oikeudenkäynnin rajoittaminen

1. Jos sellaisen perittävän jäämistöön, jonka perimys kuuluu asetuksen (EU) N:o 650/2012 soveltamisalaan, kuuluu kolmannessa valtiossa sijaitsevaa omaisuutta, tuomioistuin, jossa rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskeva asia on vireillä, voi asianomaisen pyynnöstä päättää, ettei se anna päätöstä tästä omaisuudesta, jos on odotettavissa, ettei sen kyseistä omaisuutta koskevaa päätöstä tunnusteta eikä todeta soveltuvissa tapauksissa täytäntöönpanokelpoiseksi kyseisessä kolmannessa valtiossa.
2. Edellä oleva 1 kohta ei vaikuta asianosaisten oikeuteen rajoittaa oikeudenkäynnin alaa sen jäsenvaltion lain nojalla, jonka tuomioistuimessa asia on vireillä.

²⁸

Vastaavanlainen ilmaus (capable of recognition, ”voidaan tunnustaa”) esiintyy (uudelleenlaaditun) Bryssel I -asetuksen 33 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 3 kohdassa, 34 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja johdanto-osan 23 kappaleessa.

14 artikla

Asian vireillepano tuomioistuimessa

Tätä lukua sovellettaessa asian katsotaan tulleen vireille tuomioistuimessa

- a) silloin kun haastehakemus tai vastaava asiakirja jätetään tuomioistuimeen, edellyttäen että kantaja ei ole sen jälkeen jättänyt toteuttamatta häneltä edellytetyjä toimenpiteitä haasteen antamiseksi tiedoksi vastaajalle, tai
- b) jos asiakirja on annettava tiedoksi ennen sen jättämistä tuomioistuimeen, silloin kun tiedoksiannosta vastaava viranomainen ottaa sen vastaan, edellyttäen että hakija ei ole sen jälkeen jättänyt toteuttamatta häneltä edellytetyjä toimenpiteitä asiakirjan jättämiseksi tuomioistuimeen, tai
- c) jos asian käsittely aloitetaan tuomioistuimen omasta aloitteesta, silloin kun tuomioistuin tekee päätöksen käsittelyn aloittamisesta, tai jos tällaista päätöstä ei edellytetä, silloin kun tuomioistuin kirjaa asian rekisteriin.

15 artikla

Toimivallan tutkiminen

Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa vireille pantu kanne koskee rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia koskevaa asiaa, jossa tuomioistuin ei tämän asetuksen mukaan ole toimivaltainen, sen on omasta aloitteestaan ilmoitettava, ettei sillä ole toimivaltaa.

16 artikla

Tutkittavaksi ottamisen edellytysten tutkiminen

1. Jos vastaajan vakinainen asuinpaikka on muussa valtiossa kuin jäsenvaltiossa, jossa kanne on pantu vireille, eikä vastaaja tule saapuville, tämän asetuksen nojalla toimivaltaisen tuomioistuimen on lykättävä asian käsittelyä, kunnes on osoitettu, että vastaajalla on ollut mahdollisuus vastaanottaa haastehakemus tai vastaava asiakirja riittävän ajoissa voidakseen valmistautua tulemaan saapuville tai että kaikki tätä varten tarpeelliset toimenpiteet on toteutettu.
2. Jos haastehakemus tai vastaava asiakirja oli toimitettava jäsenvaltiosta toiseen oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta jäsenvaltioissa siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa 13 päivänä marraskuuta 2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1393/2007²⁹ mukaisesti, sovelletaan tämän artiklan 1 kohdan sijasta kyseisen asetuksen 19 artiklaa.
3. Jos asetusta (EY) N:o 1393/2007 ei voida soveltaa ja jos haastehakemus tai vastaava asiakirja oli annettava tiedoksi ulkomailla oikeudenkäynti- ja muiden asiakirjojen tiedoksiannosta ulkomailla siviili- tai kauppaoikeudellisissa asioissa Haagissa 15 päivänä marraskuuta 1965 tehdyn yleissopimuksen mukaisesti, sovelletaan kyseisen yleissopimuksen 15 artiklaa.

²⁹ EUVL L 324, 10.12.2007, s. 79.

17 artikla
Vireilläolo

1. Jos eri jäsenvaltioiden tuomioistuimissa nostetaan samojen asianosaisten välillä samaa asiaa koskevia kanteita, muiden tuomioistuinten kuin sen, jossa kanne on pantu vireille ensin, on omasta aloitteestaan lykättävä asian käsittelyä, kunnes on vahvistettu, että tuomioistuin, jossa kanne on pantu vireille ensin, on toimivaltainen.
2. Jos 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tuomioistuin, jossa kanne on nostettu, pyytää muita tuomioistuimia, joissa on nostettu kanne samassa asiassa, ilmoittamaan niiden käsiteltävänä olevien kanteiden vireilletulopäivät, näiden muiden tuomioistuinten on tehtävä ilmoitus ensiksi mainitulle tuomioistuimelle viipymättä.
3. Kun on ratkaistu, että tuomioistuin, jossa kanne on pantu vireille ensin, on toimivaltainen, tuomioistuimen, jossa kanne on nostettu myöhemmin, on jätettävä asia tutkimatta toimivallan puuttumisen vuoksi.

18 artikla
Toisiinsa liittyvät kanteet

1. Jos eri jäsenvaltioiden tuomioistuimissa vireillä olevat kanteet liittyvät toisiinsa, tuomioistuin, jossa kannetta ei ole pantu vireille ensin, voi lykätä asian käsittelyä.
2. Jos nämä kanteet ovat vireillä ensimmäisessä oikeusasteessa, tuomioistuin, jossa kannetta ei ole pantu vireille ensin, voi asianosaisten pyynnöstä myös jättää asian tutkimatta, jos tuomioistuin, jossa kanne on pantu vireille ensimmäisenä, on toimivaltainen tutkimaan kyseiset kanteet ja jos niiden yhdistäminen on tämän tuomioistuimen lain mukaan sallittua.
3. Tätä artiklaa sovellettaessa kanteiden katsotaan liittyvän toisiinsa, jos niillä on niin läheinen yhteys, että kanteiden käsitteleminen ja ratkaiseminen yhdessä on tarkoituksenmukaista sellaisten ristiriitaisten päätösten välttämiseksi, joihin kanteiden käsitteleminen erillään voisi johtaa.

19 artikla
Väliaikaiset toimenpiteet ja turvaamistoimet

Jäsenvaltion lain mukaisia väliaikaisia toimenpiteitä tai turvaamistoimia voidaan pyytää kyseisen valtion tuomioistuimelta myös silloin, kun toisen jäsenvaltion tuomioistuin on tämän asetuksen mukaan toimivaltainen tutkimaan pääasian.

III luku
Sovellettava laki

20 artikla
Universaalinen soveltaminen

Tämän asetuksen mukaisesti määräytyvää lakia sovelletaan riippumatta siitä, onko se jonkin jäsenvaltion laki.

21 artikla

Sovellettavan lain yhtenäisyys

Rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavaa lakia sovelletaan kaikkeen omaisuuteen, johon kyseiset vaikutukset kohdistuvat, omaisuuden sijainnista riippumatta.

22 artikla

Sovellettavan lain valinta

1. Rekisteröidyn parisuhteen osapuolet tai tulevat osapuolet voivat sopia rekisteröidyn parisuhteensa varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavan lain valinnasta tai vaihtamisesta edellyttäen, että sovellettavassa laissa liitetään rekisteröidyn parisuhteen instituutioon varallisuus oikeudellisiä vaikutuksia ja että laki on jokin seuraavista:
 - a) sen valtion laki, jossa osapuolilla tai tulevilla osapuolilla tai toisella heistä on vakinainen asuinpaikka sopimuksen tekohetkellä, tai
 - b) sen valtion laki, jonka kansalainen toinen osapuolista tai tulevista osapuolista on silloin kun sopimus tehdään, tai
 - c) sen valtion laki, jonka lain mukaisesti parisuhde on rekisteröity.
2. Elleivät osapuolet toisin sovi, rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavan lain vaihtaminen rekisteröidyn parisuhteen aikana vaikuttaa ainoastaan vastaisuudessa.
3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettu sovellettavan lain taannehtiva vaihtaminen ei saa vaikuttaa haitallisesti aiemmin sovellettuun lakiin perustuviin kolmansien osapuolten oikeuksiin.

23 artikla

Sovellettavan lain valintaa koskevan sopimuksen muodollinen pätevyys

1. Edellä 22 artiklassa tarkoitettu sopimus on tehtävä kirjallisesti ja päivättävä, ja kummankin osapuolen on allekirjoitettava se. Kirjallisena pidetään myös kaikkea sähköisin keinoin tapahtuvaa viestintää, jonka tuloksena on sopimuksen pysyvä tallenne.
2. Jos kuitenkin sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molemmilla osapuolilla on vakinainen asuinpaikka sopimuksen tekohetkellä, säädetään muita muotovaatimuksia rekisteröityjen parien varallisuussopimuksille, on sovellettava kyseisiä vaatimuksia.
3. Jos osapuolten vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä eri jäsenvaltioissa ja jos näiden valtioiden lainsäädännössä on säädetty rekisteröityjen parien varallisuussopimuksille erilaiset muotovaatimukset, sopimus on muodollisesti pätevä, jos se täyttää jommankumman lainsäädännön vaatimukset.
4. Jos osapuolista vain toisen vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä jäsenvaltiossa ja jos tässä valtiossa on säädetty muita muotovaatimuksia rekisteröityjen parien varallisuussopimuksille, on sovellettava näitä vaatimuksia.

24 artikla

Hyväksyntä ja aineellinen pätevyys

1. Lainvalintasopimuksen tai jonkin sen sopimusehdon olemassaolo ja pätevyys määräytyvät sen lain mukaan, jota lainvalintasopimukseen tai sopimusehtoon olisi tämän asetuksen 22 artiklan nojalla sovellettava, jos sopimus tai ehto olisi pätevä.

2. Jos olosuhteista ilmenee, että osapuolen menettelyn vaikutusten määrittäminen 1 kohdassa tarkoitetun lain mukaan ei olisi kohtuullista, tämä osapuoli voi kuitenkin osoittaa, ettei ole antanut hyväksyntäänsä, vedota sen maan lakiin, jossa hänen asuinpaikkansa on sillä hetkellä, kun asia pannaan vireille tuomioistuimessa.

25 artikla

Rekisteröidyn parin varallisuussopimuksen muodollinen pätevyys

1. Rekisteröidyn parin varallisuussopimus on tehtävä kirjallisesti ja päivättävä, ja kummankin osapuolen on allekirjoitettava se. Kirjallisena pidetään myös kaikkea sähköisin keinoin tapahtuvaa viestintää, jonka tuloksena on sopimuksen pysyvä tallenne.
2. Jos sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa molemmilla osapuolilla on vakinainen asuinpaikka sopimuksen tekohetkellä, säädetään kuitenkin muita muotovaatimuksia rekisteröityjen parien varallisuussopimuksille, on sovellettava kyseisiä vaatimuksia.

Jos osapuolten vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä eri jäsenvaltioissa ja jos näiden valtioiden lainsäädännössä on säädetty rekisteröidyn parin varallisuussopimuksille erilaiset muotovaatimukset, sopimus on muodollisesti pätevä, jos se täyttää jommankumman lainsäädännön vaatimukset.

Jos osapuolista vain toisen vakinainen asuinpaikka on sopimuksen tekohetkellä jäsenvaltiossa ja jos tässä valtiossa on säädetty muita muotovaatimuksia rekisteröityjen parien varallisuussopimuksille, on sovellettava näitä vaatimuksia.

3. Jos rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavassa laissa säädetään kuitenkin muita muotovaatimuksia, on sovellettava näitä vaatimuksia.

26 artikla

Sovellettava laki, jos asianosaiset eivät ole tehneet valintaa

1. Ellei 22 artiklan mukaista sopimusta ole tehty, rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovelletaan sen valtion lakia, jonka mukaisesti parisuhde on rekisteröity.
2. Oikeusviranomaisen, jolla on toimivalta ratkaista rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia koskevat asiat, voi poikkeustapauksissa jommankumman osapuolen hakemuksesta päättää, että rekisteröityjen parisuhteiden varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin sovellettava laki on toisen valtion laki kuin sen, jonka lakia sovellettaisiin 1 kohdan nojalla, jos tuon toisen valtion laissa liitetään rekisteröidyn parisuhteen instituutioon varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia ja jos hakija osoittaa, että
 - a) osapuolilla oli viimeinen yhteinen vakinainen asuinpaikka kyseisessä toisessa valtiossa huomattavan pitkän ajan, ja
 - b) kumpikin osapuoli oli tukeutunut tuon toisen valtion lakiin järjestäessään tai suunnitellessaan varallisuussuhteitaan.

Tuon toisen valtion lakia sovelletaan rekisteröidyn parisuhteen solmimisesta lähtien, paitsi jos toinen osapuolista ei suostu tähän. Jälkimmäisessä tapauksessa tuon toisen valtion lain vaikutus alkaa siitä, kun viimeinen yhteinen vakinainen asuinpaikka oli perustettu kyseiseen toiseen valtioon.

Tuon toisen valtion lain soveltaminen ei saa vaikuttaa haitallisesti kolmansien osapuolten oikeuksiin, jotka perustuvat 1 kohdan nojalla sovellettavaan lakiin.

Edellä 3 kohdassa vahvistettuja säännöksiä ei sovelleta, jos osapuolet ovat tehneet rekisteröidyn parin varallisuussopimuksen ennen viimeisen yhteisen vakinaisen asuinpaikkansa perustamista tuohon toiseen valtioon.

27 artikla

Sovellettavan lain soveltamisala

Sen lain säännösten mukaisesti, jota tämän asetuksen nojalla sovelletaan rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisiin vaikutuksiin, määräytyvät muun muassa seuraavat seikat:

- a) joko toisen tai kummankin osapuolen omaisuuden luokittelu eri omaisuuslajeihin rekisteröidyn parisuhteen aikana ja sen jälkeen,
- b) omaisuuden siirtäminen omaisuuslajista toiseen,
- c) osapuolen vastuu toisen osapuolen veloista ja vastuista,
- d) joko toisen tai kummankin osapuolen valtuudet, oikeudet ja velvollisuudet, jotka koskevat omaisuutta
- e) omaisuuden ositus, jako tai myynti rekisteröidyn parisuhteen purkamisen yhteydessä,
- f) rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudelliset vaikutukset rekisteröidyn parisuhteen osapuolen ja kolmansien osapuolten oikeussuhteisiin ja
- g) rekisteröidyn parin varallisuussopimuksen aineellinen pätevyys.

28 artikla

Oikeusvaikutukset suhteessa kolmansiin

1. Sen estämättä, mitä 27 artiklan f alakohdassa säädetään, rekisteröidyn parisuhteen osapuoli ei voi vedota rekisteröidyn parisuhteen osapuolten välisiä varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia säätelevään lakiin kolmanteen osapuoleen nähden kolmannen osapuolen ja jommankumman tai kummankin osapuolen välisessä riidassa, jollei kolmas osapuoli ole ollut tietoinen tai jollei hänen olisi asianmukaista huolellisuutta noudattaen pitänyt olla tietoinen kyseisestä laista.
2. Kolmannen osapuolen katsotaan olevan tietoinen kyseisestä laista, jos
 - a) rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisia vaikutuksia säätelevä laki on
 - i) sen valtion laki, jonka lakia sovelletaan rekisteröidyn parisuhteen osapuolen ja kolmannen osapuolen väliseen liiketoimeen,
 - ii) sen valtion laki, jossa sopimuksen tehneellä rekisteröidyn parisuhteen osapuolella ja kolmannella osapuolella on vakinainen asuinpaikka, tai
 - iii) kiinteää omaisuutta koskevissa tapauksissa sen valtion laki, jossa omaisuus sijaitsee,

tai jos

 - b) jompikumpi rekisteröidyn parisuhteen osapuolista on noudattanut sovellettavia rekisteröidyn parisuhteen varallisuusosoikeudellisten vaikutusten ilmoittamista tai rekisteröintiä koskevia vaatimuksia, joita säätelevä laki on

- i) sen valtion laki, jonka lakia sovelletaan rekisteröidyn parisuhteen osapuolen ja kolmannen osapuolen väliseen liiketoimeen,
 - ii) sen valtion laki, jossa sopimuksen tehneellä rekisteröidyn parisuhteen osapuolella ja kolmannella osapuolella on vakinainen asuinpaikka, tai
 - iii) kiinteää omaisuutta koskevissa tapauksissa sen valtion laki, jossa omaisuus sijaitsee.
3. Jos rekisteröidyn parisuhteen osapuoli ei voi 1 kohdan nojalla vedota rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia säätelevään lakiin kolmanteen osapuoleen nähden, rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia kolmanteen nähden säännellään
- a) sen valtion lailla, jonka lakia sovelletaan rekisteröidyn parisuhteen osapuolen ja kolmannen osapuolen väliseen liiketoimeen, tai
 - b) kiinteää omaisuutta tai rekisteröityä omaisuutta tai rekisteröityjä oikeuksia koskevissa tapauksissa sen valtion lailla, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee tai jossa omaisuus tai oikeudet on rekisteröity.

29 artikla

Esineoikeuksien muuntaminen

Jos henkilö vetoaa esineoikeuteen, johon hänellä on oikeus rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavan lain nojalla, ja sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa oikeuteen vedotaan, ei tunneta kyseistä esineoikeutta, kyseinen oikeus on tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan muunnettava lähinnä vastaavaksi kyseisen valtion lain mukaiseksi oikeudeksi ottaen huomioon kyseisellä esineoikeudella tavoitellut päämäärät ja edut sekä esineoikeuden vaikutukset.

30 artikla

Kansainvälisesti pakottavat säännökset

1. Tämän asetuksen säännökset eivät estä soveltamasta tuomioistuinvallion lain kansainvälisesti pakottavia säännöksiä.
2. Kansainvälisesti pakottavat säännökset ovat säännöksiä, joiden noudattamista jokin jäsenvaltio pitää niin olennaisen tärkeänä yleisten etujensa, kuten poliittisen, sosiaalisen tai taloudellisen järjestelmänsä, turvaamiseksi, että niitä on sovellettava kaikissa niiden soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa riippumatta siitä, mitä lakia rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettaisiin muutoin tämän asetuksen nojalla.

31 artikla

Oikeusjärjestyksen perusteet

Jonkin valtion tämän asetuksen mukaisesti määräytyvän lain säännöstä voidaan kieltäytyä soveltamasta ainoastaan, jos sen soveltaminen on selvästi vastoin tuomioistuinjäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita.

32 artikla

Takaisin- ja edelleenviittauksen (*renvoi*) poissulkeminen

Kun tämän asetuksen nojalla on sovellettava tietyn valtion lakia, sovelletaan kyseisessä valtiossa voimassa olevia oikeussääntöjä, kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjä lukuun ottamatta.

33 artikla

Valtiot, joissa on useita oikeusjärjestelmiä – alueellinen lainvalinta

1. Kun tämän asetuksen nojalla on sovellettava sellaisen valtion lakia, johon kuuluu useita alueellisia yksiköitä, joilla kullakin on omat rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevat oikeussääntönsä, määräytyy tämän valtion sisäisten lainvalintasääntöjen mukaan, minkä alueellisen yksikön oikeussääntöjä sovelletaan.
2. Jos tällaisia sisäisiä lainvalintasääntöjä ei ole, sovelletaan seuraavaa:
 - a) kun sovellettava laki määräytyy osapuolten vakinaista asuinpaikkaa koskevien säännösten nojalla, viittauksia 1 kohdassa tarkoitetun valtion lakiin pidetään viittauksina sen alueellisen yksikön lakiin, jossa osapuolilla on vakinainen asuinpaikka;
 - b) kun sovellettava laki määräytyy osapuolten kansalaisuutta koskevien säännösten nojalla, viittauksia 1 kohdassa tarkoitetun valtion lakiin pidetään viittauksina sen alueellisen yksikön lakiin, johon osapuolilla on läheisin liittymä;
 - c) kun sovellettava laki määräytyy jonkin sellaisen säännöksen nojalla, jossa viitataan liittymäperusteena muihin tekijöihin, viittauksia 1 kohdassa tarkoitetun valtion lakiin pidetään viittauksina sen alueellisen yksikön lakiin, jossa kyseinen muu tekijä sijaitsee.

34 artikla

Valtiot, joissa on useita oikeusjärjestelmiä – henkilöiden välinen lainvalinta

Jos valtiossa on kaksi tai useampia oikeusjärjestelmiä tai säännöstöjä, joita sovelletaan eri henkilöryhmiin rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisten vaikutusten osalta, viittauksia kyseisen valtion lakiin pidetään viittauksina oikeusjärjestelmään tai säännöstöön, joka määräytyy tässä valtiossa voimassa olevien lainvalintasääntöjen mukaisesti. Jos tällaisia sääntöjä ei ole, sovelletaan oikeusjärjestelmää tai säännöstöä, johon osapuolilla on läheisin liittymä.

35 artikla

Tämän asetuksen soveltamatta jättäminen sisäisessä lainvalinnassa

Jäsenvaltio, johon kuuluu useita alueellisia yksiköitä siten, että näillä kullakin on omat rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevat oikeussääntönsä, ei ole velvollinen soveltamaan tätä asetusta lainvalintaan yksinomaan tällaisten alueellisten yksiköiden välillä.

IV luku

Päätösten tunnustaminen, täytäntöönpanokelpoisuus ja täytäntöönpano

36 artikla

Tunnustaminen

1. Jäsenvaltiossa annettu päätös tunnustetaan toisissa jäsenvaltioissa ilman eri menettelyä.
2. Asianosainen, joka nostaa kysymyksen päätöksen tunnustamisesta varsinaiseksi riidan kohteeksi, voi pyytää 44–57 artiklassa säädettyjen menettelyjen mukaisesti päätöksen tunnustamista.
3. Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa on vireillä oikeudenkäynti, jossa pääasian ratkaisu riippuu päätöksen tunnustamista koskevasta liitännäiskysymyksestä, kyseinen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan tämän liitännäiskysymyksen.

37 artikla

Tunnustamatta jättämisen perusteet

Päätös jätetään tunnustamatta seuraavissa tapauksissa:

- a) tunnustaminen on selvästi vastoin sen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita, jossa tunnustamista pyydetään;
- b) päätös on tehty vastaajan poissa ollessa, eikä haastehakemusta tai vastaavaa asiakirjaa ole annettu tiedoksi vastaajalle niin hyvissä ajoin ja sellaisella tavalla, että vastaaja olisi voinut valmistautua vastaamaan asiassa, paitsi jos vastaaja ei ole riitauttanut päätöstä, vaikka olisi voinut tehdä niin;
- c) päätös, jonka tunnustamista haetaan jäsenvaltiossa, on ristiriidassa toisen päätöksen kanssa, joka on annettu samojen asianosaisten välisessä asiassa kyseisessä jäsenvaltiossa;
- d) päätös on ristiriidassa toisessa jäsenvaltiossa tai kolmannessa valtiossa annetun aiemman päätöksen kanssa, joka on annettu samojen asianosaisten välillä ja joka koskee samaa asiaa, ja aiempi päätös täyttää päätöksen tunnustamiselle asetetut ehdot jäsenvaltiossa, jossa tunnustamista haetaan;

38 artikla

Perusoikeudet

Jäsenvaltioiden tuomioistuinten ja muiden toimivaltaisten viranomaisten on sovellettava 37 artiklaa siten, että ne kunnioittavat Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja perusoikeuksia ja -periaatteita, erityisesti sen 21 artiklassa vahvistettua syrjintäkieltoa.

39 artikla

Kielto tutkia uudelleen päätöksen antaneen tuomioistuimen toimivaltaa

1. Sen tuomioistuimen toimivaltaa, joka on antanut päätöksen alkuperäjäsenvaltiossa, ei saa tutkia uudelleen.

2. Edellä 37 artiklassa tarkoitettua oikeusjärjestyksen perusteita koskevaa tunnustamatta jättämisen perustetta ei sovelleta 4–12 artiklan säännöksiin, jotka koskevat tuomioistuimen toimivaltaa.

40 artikla

Kielto tutkia uudelleen asiaratkaisua

Jäsenvaltiossa tehdyn päätöksen asiaratkaisua ei saa missään tapauksessa tutkia uudelleen.

41 artikla

Tunnustamiskäsittelyn lykkääminen

Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa pyydetään toisessa jäsenvaltiossa tehdyn päätöksen tunnustamista, tuomioistuin voi lykätä asian käsittelyä, jos päätökseen on haettu muutosta alkuperäjäsenvaltiossa varsinaisin muutoksenhakukeinoin.

42 artikla

Täytäntöönpanokelpoisuus

Jäsenvaltiossa tehty ja siellä täytäntöönpanokelpoinen päätös on täytäntöönpanokelpoinen toisessa jäsenvaltiossa, kun päätös on jonkun asianosaisen hakemuksesta julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi tuossa toisessa jäsenvaltiossa 44–57 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

43 artikla

Kotipaikan määrittäminen

Tuomioistuimen on sovellettava täytäntöönpanojäsenvaltion lakia, kun se ratkaisee 44–57 artiklassa säädettyä menettelyä sovellettaessa, onko asianosaisen kotipaikka kyseisessä jäsenvaltiossa.

44 artikla

Paikallisten tuomioistuinten toimivalta

1. Hakemus päätöksen julistamisesta täytäntöönpanokelpoiseksi on toimitettava täytäntöönpanojäsenvaltion tuomioistuimelle tai toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka kyseinen jäsenvaltio on ilmoittanut komissiolle 64 artiklan mukaisesti.
2. Alueellinen toimivalta määräytyy sen asianosaisen kotipaikan mukaan, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, tai täytäntöönpanopaikkakunnan perusteella.

45 artikla

Menettely

1. Hakemismenettelyyn sovelletaan täytäntöönpanojäsenvaltion lakia.
2. Hakijalla ei edellytetä olevan postiosoitetta tai valtuutettua edustajaa täytäntöönpanojäsenvaltiossa.
3. Hakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:
 - a) päätöksen jäljennös, joka täyttää sen virallisuuden toteamisen edellytykset;
 - b) alkuperäjäsenvaltion tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, joka on laadittu 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvoa-antavaa

menettelyä noudattaen vahvistetulle lomakkeelle, tämän kuitenkin rajoittamatta 46 artiklan soveltamista.

46 artikla

Todistuksen toimittamatta jättäminen

1. Jollei 45 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettua todistusta toimiteta, tuomioistuimien tai toimivaltainen viranomaisiin voi asettaa sen toimittamiselle määräajan tai hyväksyä vastaavan asiakirjan, tai jos se pitää asiaa riittävästi selvitettyinä, vapauttaa hakijan todistuksen toimittamisvelvollisuudesta.
2. Asiakirjoista on toimitettava käännös tai translitterointi, jos tuomioistuimien tai toimivaltainen viranomaisiin sitä vaatii. Käännöksen on oltava sellaisen henkilön tekemä, jolla on kelpoisuus käännösten tekemiseen jossakin jäsenvaltiossa.

47 artikla

Täytäntöönpanokelpoiseksi julistaminen

Päätös julistetaan täytäntöönpanokelpoiseksi heti, kun 45 artiklassa säädetyt muodollisuudet on täytetty, eikä 37 artiklassa säädetyt tunnustamatta jättämisen perusteita tutkita. Asianosaisella, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, ei menettelyssä vaiheessa ole oikeutta tulla kuulluksi.

48 artikla

Täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevan hakemuksen johdosta tehdyn päätöksen tiedoksi antaminen

1. Hakijalle on viivytyksettä annettava tiedoksi täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevan hakemuksen johdosta tehty päätös täytäntöönpanojäsenvaltion laissa säädetyt menettelyt mukaisesti.
2. Täytäntöönpanokelpoiseksi julistaminen on annettava tiedoksi asianosaiselle, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, ja tiedoksiantoon on liitettävä täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevan hakemuksen johdosta päätös, jos sitä ei jo ole annettu kyseiselle asianosaiselle tiedoksi.

49 artikla

Täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevan hakemuksen johdosta tehtyä päätöstä koskeva muutoksenhaku

1. Kumpikin asianosainen voi hakea muutosta päätökseen, joka on tehty täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevan hakemuksen johdosta.
2. Muutoksenhaku on osoitettava tuomioistuimelle, jonka asianomainen jäsenvaltio on ilmoittanut komissiolle 64 artiklan mukaisesti.
3. Muutoksenhaku on käsiteltävä kontradiktorista menettelyä koskevien sääntöjen mukaisesti.
4. Jos asianosainen, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, jää saapumatta muutoksenhakutuomioistuimen istuntoon, jossa käsitellään hakijan tekemää muutoksenhakua, sovelletaan 16 artiklan säännöksiä, vaikka sen asianosaisen kotipaikka, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, ei olisikaan missään jäsenvaltiossa.
5. Täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisesta tehtyä päätöstä koskeva muutoksenhaku on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta. Jos sen asianosaisen kotipaikka,

jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, on muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa päätös on julistettu täytäntöönpanokelpoiseksi, muutoksenhakuaika on 60 päivää siitä päivästä, jona päätös on joko annettu hänelle tiedoksi henkilökohtaisesti tai toimitettu hänen kotiosoitteeseensa. Määräaikaa ei voida pidentää välimatkan perusteella.

50 artikla

Menettely muutoksenhaun johdosta tehdyn päätöksen riitauttamiseksi

Muutoksenhaun johdosta tehty päätös voidaan riitauttaa ainoastaan menettelyllä, jonka asianomainen jäsenvaltio on ilmoittanut komissiolle 64 artiklan mukaisesti.

51 artikla

Päätöksen täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisen epäminen tai kumoaminen

Tuomioistuin, jolta muutosta haetaan 49 tai 50 artiklan mukaisesti, voi evätä tai kumota päätöksen julistamisen täytäntöönpanokelpoiseksi ainoastaan jollakin 37 artiklassa mainituista perusteista. Sen on tehtävä päätöksensä viipymättä.

52 artikla

Asian käsittelyn lykkääminen

Tuomioistuimen, jolta on haettu muutosta 49 tai 50 artiklan mukaisesti, on sen asianosaisen pyynnöstä, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, lykättävä asian käsittelyä, jos päätökseen on haettu muutosta alkuperäjäsenvaltiossa eikä se siitä syystä ole saavuttanut täytäntöönpanokelpoisuutta siellä.

53 artikla

Väliaikaiset toimenpiteet ja turvaamistoimet

1. Jos päätös on tunnustettava tämän luvun mukaisesti, mikään ei estä hakijaa ryhtymästä täytäntöönpanojäsenvaltion lain mukaisiin väliaikaisiin toimenpiteisiin tai turvaamistoimiin, eikä tällöin vaadita 47 artiklan mukaista julistusta päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta.
2. Täytäntöönpanokelpoiseksi julistaminen oikeuttaa ilman eri toimenpiteitä ryhtymään turvaamistoimiin.
3. Ennen kuin 49 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu, täytäntöönpanokelpoiseksi julistamiseen sovellettava muutoksenhakuaika on kulunut umpeen ja ennen kuin mahdollisen muutoksenhaun johdosta on annettu päätös, sen osapuolen omaisuuteen, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan, saa kohdistaa ainoastaan turvaamistoimia.

54 artikla

Osittainen täytäntöönpanokelpoisuus

1. Jos päätöksellä on ratkaistu useampia vaatimuksia eikä kaikkia vaatimuksia voida julistaa täytäntöönpanokelpoisiksi, tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen on julistettava täytäntöönpanokelpoiseksi yksi tai useampi vaatimus.
2. Hakija voi pyytää, että täytäntöönpanokelpoiseksi julistaminen rajoitetaan päätöksen tiettyihin osiin.

55 artikla
Oikeusapu

Hakijalla, joka on saanut alkuperäjäsenvaltiossa oikeusapua tai vapautuksen kulujen tai kustannusten suorittamisesta täysimääräisesti tai osittain, on täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevassa menettelyssä oikeus saada täytäntöönpanojäsenvaltion lain mukaisesti laajinta mahdollista oikeusapua tai laajin vapautus kulujen tai kustannusten suorittamisesta.

56 artikla
Vakuuden, takuun tai talletuksen kieltö

Asianosaiselta, joka jäsenvaltiossa pyytää toisessa jäsenvaltiossa tehdyn päätöksen tunnustamista, täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista tai täytäntöönpanoa, ei saa vaatia minkäänlaista vakuutta, takuuta tai talletusta sillä perusteella, että hän on ulkomaalainen tai että hänen kotipaikkansa tai asuinpaikkansa ei ole täytäntöönpanojäsenvaltiossa.

57 artikla
Maksun tai veron kieltö

Täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevassa menettelyssä ei saa täytäntöönpanojäsenvaltiossa periä mitään riidan kohteen arvon mukaan määräytyvää maksua tai veroa.

V luku
Viralliset asiakirjat ja tuomioistuimessa tehdyt sovinnot

58 artikla
Virallisten asiakirjojen hyväksyminen

1. Jäsenvaltiossa laaditulla virallisella asiakirjalla on toisessa jäsenvaltiossa sama todistusvoima kuin sillä on alkuperäjäsenvaltiossa tai sen kanssa mahdollisimman vertailukelpoinen vaikutus edellyttäen, että se ei ole selvästi vastoin toisen jäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita.
Henkilö, joka aikoo käyttää virallista asiakirjaa toisessa jäsenvaltiossa, voi pyytää, että viranomaisen, joka laatii virallisen asiakirjan alkuperäjäsenvaltiossa, täyttää 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvoo-antavaa menettelyä noudattaen vahvistetun lomakkeen, jossa kuvaillaan virallisen asiakirjan todistusvoima alkuperäjäsenvaltiossa.
2. Virallisen asiakirjan oikeellisuus riitautetaan alkuperäjäsenvaltion tuomioistuimessa, ja sitä koskeva päätös tehdään kyseisen valtion lain mukaisesti. Riitautetulla virallisella asiakirjalla ei ole todistusvoimaa toisessa jäsenvaltiossa riitautuskanteen ollessa vireillä toimivaltaisessa tuomioistuimessa.
3. Viralliseen asiakirjaan kirjatut oikeustoimet tai oikeudelliset suhteet on riitautettava tuomioistuimessa, joka on toimivaltainen tämän asetuksen nojalla, ja päätös asiassa on annettava III luvun nojalla sovellettavan lain mukaisesti. Riitautettu virallinen asiakirja ei ole riitautettujen seikkojen osalta todistusvoimainen muissa jäsenvaltioissa kuin alkuperäjäsenvaltiossa niin kauan kuin riitautusta koskeva asia on vireillä toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

4. Jos jäsenvaltion tuomioistuimessa vireillä olevan asian ratkaisu riippuu liitännäiskysymyksestä, joka koskee rekisteröityjen parisuhteiden varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa viralliseen asiakirjaan kirjattuja oikeustoimia ja oikeudellisia suhteita, asiaa käsittelevä tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan tuon liitännäiskysymyksen.

59 artikla

Virallisten asiakirjojen täytäntöönpanokelpoisuus

1. Alkuperäjäsenvaltiossa täytäntöönpanokelpoinen virallinen asiakirja on julistettava täytäntöönpanokelpoiseksi toisessa jäsenvaltiossa kenen tahansa asianosaisen hakemuksesta 44–57 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.
2. Edellä olevaa 45 artiklan 3 kohdan b alakohtaa sovellettaessa virallisen asiakirjan laatineen viranomaisen on kenen tahansa asianosaisen hakemuksesta annettava todistus 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen vahvistetulla lomakkeella.
3. Tuomioistuin, jolta haetaan muutosta 49 tai 50 artiklan nojalla, voi evätä tai kumota virallisen asiakirjan julistamisen täytäntöönpanokelpoiseksi ainoastaan, jos virallisen asiakirjan täytäntöönpano olisi selvästi vastoin täytäntöönpanojäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita.

60 artikla

Tuomioistuimessa tehtyjen sovintojen täytäntöönpanokelpoisuus

1. Alkuperäjäsenvaltiossa täytäntöönpanokelpoiset tuomioistuimessa tehdyt sovinnot on julistettava täytäntöönpanokelpoisiksi toisessa jäsenvaltiossa kenen tahansa asianosaisen hakemuksesta 44–57 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.
2. Edellä olevaa 45 artiklan 3 kohdan b alakohtaa sovellettaessa on tuomioistuimen, joka hyväksyi sovinnon tai jossa se tehtiin, kenen tahansa asiaan osallisen hakemuksesta annettava todistus 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen vahvistetulla lomakkeella.
3. Tuomioistuin, jolta haetaan muutosta 49 tai 50 artiklan nojalla, voi evätä tai kumota tuomioistuimessa tehdyn sovinnon julistamisen täytäntöönpanokelpoiseksi ainoastaan, jos tuomioistuimessa tehdyn sovinnon täytäntöönpano olisi selvästi vastoin täytäntöönpanojäsenvaltion oikeusjärjestyksen perusteita.

VI luku

Yleiset ja loppusäännökset

61 artikla

Laillistaminen ja muut vastaavat muodollisuudet

Tässä asetuksessa tarkoitetuilta, jäsenvaltiossa annetuilta asiakirjoilta ei vaadita laillistamista eikä muuta vastaavaa muodollisuutta.

62 artikla

Suhde voimassa oleviin kansainvälisiin yleissopimuksiin

1. Tämä asetus ei vaikuta sellaisten tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä koskevien kahden- tai monenvälisten sopimusten ja yleissopimusten soveltamiseen, joiden

sopimuspuolena yksi tai useampi jäsenvaltio on tätä asetusta annettaessa, sanotun kuitenkin rajoittamatta perussopimuksen 351 artiklan mukaisten jäsenvaltioiden velvoitteiden soveltamista.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, tätä asetusta sovelletaan jäsenvaltioiden välisissä suhteissa ensisijaisena sellaisiin sopimuksiin nähden, jotka koskevat tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä ja joiden sopimuspuolia jäsenvaltiot ovat.

63 artikla

Yleisön saataville asetettavat tiedot

Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle lyhyt yhteenveto niistä kansallisista säädöksistään ja menettelyistään, jotka liittyvät rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin, mukaan lukien tiedot siitä, minkä tyyppisellä viranomaisella on toimivalta rekisteröidyn parisuhteen varallisuus oikeudellisia vaikutuksia koskevissa asioissa, ja tiedot 28 artiklassa tarkoitetuista vaikutuksista suhteessa kolmansiin osapuoliin, tietojen asettamiseksi yleisön saataville siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston puitteissa.

Jäsenvaltioiden on pidettävä nämä tiedot jatkuvasti ajan tasalla.

64 artikla

Yhteystietojen ja menettelyjen ilmoittaminen

1. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ... päivään ...kuuta ... mennessä
 - a) tuomioistuimet tai viranomaiset, joilla on toimivalta käsitellä 44 artiklan 1 kohdan mukaisia täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista koskevia hakemuksia ja 49 artiklan 2 kohdan mukaisia tällaisista hakemuksista tehtyjä päätöksiä koskevia muutoksenhakuja;
 - b) 50 artiklassa tarkoitettujen menettelyjen muutoksenhaun johdosta tehdyn päätöksen riitauttamiseksi.

Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista myöhemmistä muutoksista näihin tietoihin.

2. Komissio julkaisee 1 kohdan mukaisesti ilmoitetut tiedot *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, lukuun ottamatta 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettuja tuomioistuinten ja viranomaisten osoitteita ja muita yhteystietoja.
3. Komissio saattaa kaikki 1 kohdan mukaisesti ilmoitetut tiedot julkisesti saataville asianmukaisilla tavoilla, erityisesti siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston kautta.

65 artikla

Sellaisen luettelon laatiminen ja myöhempi muuttaminen, joka sisältää 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut tiedot

1. Komissio laatii jäsenvaltioiden ilmoitusten pohjalta 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettun luettelon muista viranomaisista ja oikeusalan ammattihenkilöistä.
2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle kaikista kyseiseen luetteloon sisältyviin tietoihin myöhemmin tehtävistä muutoksista. Komissio muuttaa luetteloa vastaavasti.

* OJ: please insert the date: 9 months before the date of application of this Regulation.

3. Komissio julkaisee luettelon ja siihen myöhemmin tehdyt muutokset *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
4. Komissio saattaa kaikki 1 ja 2 kohdan mukaisesti ilmoitetut tiedot julkisesti saataville myös muilla asianmukaisilla tavoilla, erityisesti siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston kautta.

66 artikla

Sellaisten todistusten ja lomakkeiden laatiminen ja myöhempi muuttaminen, joita tarkoitetaan 45 artiklan 3 kohdan b alakohdassa ja 58, 59 ja 60 artiklassa

Komissio hyväksyy täytäntöönpanosäädökset 45 artiklan 3 kohdan b alakohdassa ja 58, 59 ja 60 artiklassa tarkoitettujen todistusten ja lomakkeiden laatimisesta ja myöhemmästä muuttamisesta. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 67 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen.

67 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 4 artiklaa.

68 artikla

Uudelleentarkastelu

1. Komissio esittää Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta viimeistään kahdeksan vuoden kuluttua asetuksen soveltamisen alkamispäivästä ja sen jälkeen viiden vuoden välein. Kertomukseen liitetään tarvittaessa tämän asetuksen mukauttamiseen tähtäviä ehdotuksia.
2. Komissio antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle kertomuksen tämän asetuksen 9 ja 38 artiklan soveltamisesta viimeistään viiden vuoden kuluttua asetuksen soveltamisen alkamispäivästä. Kertomuksessa arvioidaan erityisesti sitä, missä määrin kyseisillä artikloilla on varmistettu oikeussuojan saatavuus.
3. Kertomuksen laatimista varten jäsenvaltioiden on annettava komissiolle asiaankuuluvat tiedot tämän asetuksen soveltamisesta niiden tuomioistuimissa.

69 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tätä asetusta sovelletaan ainoastaan asetuksen soveltamisen alkamispäivänä tai sen jälkeen vireille pantuihin oikeudenkäynteihin, virallisesti laadittuihin tai rekisteröityihin virallisiin asiakirjoihin ja tuomioistuimissa hyväksytyihin tai tehtyihin sovintoihin, jollei 2 ja 3 kohdasta muuta johdu.
2. Jos oikeudenkäynti alkuperäjäsenvaltiossa on käynnistetty ennen tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivää, kyseisen päivän jälkeen tehdyt päätökset tunnustetaan ja pannaan täytäntöön IV luvun säännösten mukaisesti, kunhan asiassa sovelletut toimivaltasäännöt vastaavat II luvussa vahvistettuja sääntöjä.

3. Asetuksen III luvun säännöksiä sovelletaan vain sellaisiin henkilöihin, jotka ovat rekisteröineet parisuhteensa tai valinneet rekisteröidyn parisuhteensa varallisuus oikeudellisiin vaikutuksiin sovellettavan lain tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivän jälkeen.

70 artikla
Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenäkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tätä asetusta sovelletaan ...³⁰ alkaen lukuun ottamatta 63 ja 64 artiklaa, joita sovelletaan ...³¹ alkaen, ja 65, 66 ja 67 artiklaa, joita sovelletaan ... alkaen.³²

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan osallistuvissa jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä
Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

³⁰ Kahden ja puolen vuoden kuluttua sen voimaantulosta.

³¹ Yhdeksän kuukautta ennen soveltamisen alkamispäivää.

³² Tämän asetuksen voimaantulopäivää seuraava päivä.